

Here

*Espérance
Aujourd'hui*

Iyan Filanderi de ye nin sɛɛ sɛɛbaga ye
Ne Ouattara Vincent de y'a yeɛma julakan na

Nin ye kitabu kɔnɔna kumaw dɔw ye ka bɔ kitabu min be
wele ko danike kitabu

Texte copyright © Alliance Biblique au Mali Bamako

Kuma kunbabaw sɔɔɔɔɔɔ**gafe**

1. «*Salom kɔɔ*» 3
2. Here min tununa 8
3. Ka here sɔɔ ni Ala ye 14
4. Here min be sɔɔ i yeɛ ka koow la 29
5. Here furu kɔɔ 34
6. Here ani maralibaliya koo 39
7. Here ni keɛ 44
8. Here ni dibi ka fanga koo 52
9. Here jobagaw 57
10. Here nataa koo 61

1

«Salom kɔɔ»

Siga tε min na, o ye ko aw bεε sɔni bε ni ne ye ko an bε dinyε min na, an bε hεre le daari ra. Aw fan baa bεε bε hεre le ko ka tεmε fεn bεε kan. O cogo la lo aw bε se ka kε jamana, wala mara dɔ la min fani lo ni kelεw, ni kelena sigi koo, wala kelεw min bε sɔɔ fan bεε hali i yεre ka gbaa so kɔɔ. Aw bε se ka to hami kɔɔ aw ka siginɔɔ ka bana kɔɔn, wala gεleya dɔ sera a ka bolola minaw la. Fεn caama bε ye, o min b'an lamini ani k'an ka hεre bɔsi an na.

An bena kuma hεre koo la ka kεnε ni kitabu ka fɔtaa ye, o cogo la, an bena kɔɔ di nin kuma kise ma min tɔɔ ko «yεre» ka kεnε ni kitabu ye min fɔ.

1) «Hεre» kuma kise kɔɔ

Eburukaw ka kuma kise lo, u tun bε o de koo fɔ kabini lahidu kɔɔ la ka se ka hεre koo fɔ «O de salom de ye».

O kuma kise kɔɔ ka giri, ani an bena don a kɔɔ k'a walawala.

a) Ka kε hεre la ni tɔw ye

A fɔlɔ taa ye min ye, «salom» bε kuma hεre ηuma koo la, o min adamaden bε se k'a sɔɔ n'aa mɔɔɔ ηɔɔn ye.

Yala here min u y'a sɔɔ ka ye, o don wa? I n'a fɔ kele te gbaa so min na, wala baara ke yɔɔw, ni sigiyɔɔnw fe, fɔ here dama.

O nin b'aara, nka a ka dun n'o ye fana, kamasɔɔ an ka kan ka kuma here koo la k'a yira ko fen nɔma lo. Tuma min na mɔɔw be ɲenɛmaya ɲɔɔn fe ben kɔɔ, tuma min nisɔndiya be sɔɔ u ni ɲɔɔn ce. o here be cogo nɔma di mɔɔ be ma.

O temeni kɔ, an kumana ka taa ben min be se ka sɔɔ mɔɔw ni ɲɔɔnw ce: O ye furu koo, ben faw ni denw koo la, sigiɲɔɔnw ni ɲɔɔn ce, baarakela ni ɲɔɔn ce. Fen bee la bee kelen kelen fe, ben kera fen nɔma ye.

b) Here an ni Ala ce

Here min ka kan ka sɔɔ an ni Ala ce, an ka kan ka janto o le ra. Kuma kise min tɔɔ ko «*Salom*» o kuma kise kɔɔ ɲesini lo niin koo fan fe, a be kumana here koo la. An be se ka o here dafani sɔɔ ni a y'a sɔɔ ben nɔma be an ni Ala ce, ani ni an b'a fe ka to here la nii fan fe.

2) Here sɔɔbaliya

a) Mɔɔw ni ɲɔɔn ce ka jɛɲɔɔnya

Jɛɲɔɔnya min be se ka sɔɔ Adamadenw ni ɲɔɔn ce, o here be se ka cen u ni ɲɔɔn ce, wala o here yere cen na ka ban. «*Salom*» min be here koo yira, mɔɔ sii te se k'a fɔ ko ale be ɲenɛmayara jɛɲɔɔya nɔma na ka keɲe ni o here dafani min koo fɔɔra yan ko «*Salom*».

O cogo la benbaliya don ka mɔɔ an ni an mɔɔ ɲɔɔnw ɔɔ.

Here te mɔɔ min fe, o be se ka ye k'a lɔn nii fan fe cogo di ?

b) Jɛɲɔɔnya min be ke an ni Ala ɔɔ

An ka jurumu nana an ni Ala ka here fara; jurumu de kera sababu ka tilani don an ni Ala ɔɔ. Ani o b'a yira fana ko an mako be celabeni la fana, ani an bena kuma o koo la caama ni sebe nin kɔɔ. I n'a fɔ here sɔbe tununa min ke, daa yelela fen were ye, o min be se ka an ka nii fa ani ka siraya ani fen werew bila an kan.

3) Ni jɛɲɔɔnya te i ni Ala ɔɔ tugu, a kunkankoo ye min ye

Ni an be ban tinye ma, o min ye Ala ka kuma ye, an be se ka don koow dɔw la, o min be se k'an ka nii nagasi. An be se ka ben joo sɔn na, wala dibina koo ma, wala tana koo caamaw dɔw ma, wala ka don jinamoriya koo la, wala ka see werew ɲini, wala ka ke jinaw ni nijuguw madabagaw ye. Mɔɔw min beɛ be nin siraw ta, o b'a yira ko here te u fe, ani ka fara o kan, o b'a yira fana ko u sirani do. Ani u be bɔne sira le kan. O mɔɔw sifaw fe, here te ye, kuma kise min b'a fɔ ko «*Salom*» u te o nafa sɔɔ.

Sura were la, an bena a ye, ko mɔɔw minw bɔɔɔna here la, cogo jumɛ lo u be se ka sekɔ a o here sɔɔ, an be kuma o min koo la sisan.

An be se k'a fɔ hali sisan were ko jigi be sɔɔ Yesu Kirisita la.

Kamasɔɔ a bɛ se ka hɔɔyali di ani k'a ka here di mɔɔ o mɔɔ ma cɛw fara musow kan.

An y'a fɔ ko kuma kise min bɛ wele ko «*Salom*» o kɔɔ ka bon. K'a sɔɔ an kumana an ni mɔɔɔw cɛ ka here koo la, ani anw ni Ala cɛ fana. Nka yala «*Salom*» nin kɔɔ ka bon ka tɛmɛ o kan tugu wa ?

4) Ni marali wala jiidili fɔn na mɔɔ ma

Ni u ko «*salom*» o kuma kise fana bɛ kumana marali koo la, katuguni mɔɔ min b'a lon ko ale marani lo, ani kojugu sii te se k'a le sɔɔ, o mɔɔ ɲɔɲɔn lo u bɛ se k'a fɔ ko a bɛ here kɔɔ.

An bɛ diɲɛ min na, kojugu b'an dɛndɛn na fan bɛɛ fɛ. Mɔɔ caama bɛ sirana mɔɔɔw dɔw ɲɛ olu min bɛ mɔɔɔw faga Ala tɔɔ la. Dɔw fɛ keɛ mankan bɛ u daa fɛ.

Mɔɔ dɔw bɛ jamana dɔw kɔɔ, o jamana tɔɔɔla keɛ, wala siya keɛw la. Dɔw fɛ fana, u bɛ jamana min na, murutilikelaw cayara.

An bɛ se k'a fɔ ko kuma kise min ye «*salom*» ye, ni o ye ko here, Matigi bɛ min ɲinina k'a ye mɔɔɔw cɛma, o tɛ sɔɔ la tugu.

An bɛ se ka min fara a kan, o ye ko «*salom*» tɛ kumana marali dɔɔn koo la, nka a bɛ kumana ɲɛtaga koo. Mɔɔ caama bɛ jɔɔ kɔɔ, kamasɔɔ u tɛ se ka u ka lumɔɔ balo

wala ka u furake. A gele ka to here kɔɔ tuma min an b'a yera ko fen caama desera an fe, ani ko bana be tagara n'an ka mɔɔw ye kelen kelen. Dɔw be kuma bolo dese koo ani keneyali koo la, o kow ye gelayaw ye, min b'an ka here sɔɔ nagasi tuma bee, i n'a fo maralibaliya ni min be sɔɔ kelaw la mɔɔw ni ɔɔɔn ce, ani siyaw ni jamana ni ɔɔɔn ce.

Ni u ko here desera, an b'a ye ko o here sɔɔbali be digi an ka ɔɔɔmaya fan bee fe.

5) Adamaden be bondori la ni dinya kɔɔ danfew ye

K'a laban, an be se ka jeya k'a fo ko kuma kise min ye «here ye» o be se fana ka ke here mɔɔw ni danfew tɔw ce, adamaden ni fen min b'a lamini. Katuguni Al aye mɔɔw dan walisa u ka to here la olugu ni dinya fen danlenw tɔw bee ce. K'a sɔɔ an b'a yera bi ko here min tun ka kan ka sɔɔ adamaden ni fen danlen tɔw ce, o here cɛna i n'a fo an ye min fo ka teme ka ban. Fen danlenw dɔw be se ka adamadenw ka here sɔɔ bali. Adamadenw dɔw be ye, olugu jaa tigelen don wagati bee la ani u be ɔɔɔgali ke ni sanjii bena u ka suma labo ɔɔina. Dɔw fana be sira sanjii baw ka cɛni la, dɔw were be sira dugukolo yereyere koo la, wala fen werew.

O cogo la lo ɔɔɔmaya be taga laban saya bolo. K'a sɔɔ ni u ko saya ka ban, o be bɔɔri ke ka mɔɔw dɔw ka here bɔɔi u bolo pewu.

6) Fɛɛɛ min an b'a ta ka here ni sɔɔ

Ayiwa, kuma kise min be wele ko «*salom*» ni a be sɔɔ kitabu kɔɔ, an tilato file o kɔɔ nyefoli la : Bɛɛn, sigi ko nyuma, marali, ani nyetaga. Nka, mun na an te se ka nin here kuma kise nin sɔɔ? Ani cogo jume le kɔɔ an bɛna se k'a sɔɔ?

Ka kenye n'an be tagara ni kalan nin ye dɔni dɔni cogo min, an bɛna to ka jaabili di ka taa. Tinye do, fɔɔ fɔɔ mɔgo tun be here la, I n'a fɔ an y'a fɔ ka tɛmɛ cogo min na. O here nin nana bɔsi u fe tuma min na jurumu dona u dusukun na. An bɛna kuma o koo la sura wɛɛ la. An bɛna kuma cogo min na an bɛna ke ka here nin sɔɔ, ani an ka kan ka baara ke cogo min na here ni ka to.

=====

2 Here min tununa

Siga t'a la, an bɛɛ kelen kelen be njunana here sɔɔbaliya koo la, k'asɔɔ, an te sera ka here njuma nin sɔɔ la, ka kenɛ ni kitabu y'a fɔ cogo min na. Mun le kɛra sababu ye? Yala kitabu te jaabili dɔw di an ma o koo la wa?

1) Adamadenw ka kanbilali

Ka se ka jaabili di nin nyinigali nin na, fɔ an ka damine kitabu kalan o min be kuma fen bɛɛ damine koo la.

An ka an hakili jigi a la ko tuma min na Ala ye Ce ni Muso dan, here min an kuma na a koo la ka teme ten, u fila bee tun be o here nin kono. An k'an hakili jigi a la fana ko Ala tun ye sariya kelen min sigi ko u kana yiriden min dumu, u ye kanbilali ke ka o yiriden nin dumu. O yiriden tun ye konyuma ni kojugu doniya yiri de ye. Ka damine o wagati la, u bonona o here nin na, u tun be o min kono. Yoro nin kelen u cogo nyuma yelmana.

Tinye do, dinye latige kono, tuma min na an be koo do ke min ka jugu, yoro nin kelen an lamini magow bee be nyaa gban an kan, ni a kera ten, yoro nin kelen an be degun, kamasoro an ka dusukun be ke o wagatila i ko mago be nige bugo cogo min na, ani an ka dusukun ka here be bo an na.

Mago caama be bono o here la kewalen jugu do ke koo fe. Dow fana be u ka dusukun geleya fo ka taa u niw bila toro la. U dusukun mana geleya ka dama teme tuma min na, jurumu koo te foyi ke u la tugu. Nka o t'a yira ko o tigiw ka dusukun be here kono.

2) Kanbilali ka kafe koow adamaden ma

An ye min fo ka teme sanfe an ka segi o kan. Tuma min na Ala bora Adama ni awa ka kanbilali kalama, a ye danga kuma fo ka di adamadenw bee ma. O de nana ke adamadenw ka banbilali ka kunkankoo ye.

An be o danga kumaw soro damine kitabu sura 3 la:

« Masa Ala y'a fɔ saa ye ko: «I y'o ke minke, i dangana begenw ni kongosogow bee cema! I bena fofo i kɔɔbara kan, ka buguri dumu i sii bee la. Ne bena e ni muso ke ɲɔɲɔɲ juguw ye, k'i deenw n'a taw ke ɲɔɲɔɲ juguw ye. Muso ka deen bena i kungolo ɲɔɲɔ, i ben'a cin a seen na.»

Ala y'a fɔ muso ye ko: «Ne bena i ka deen woloko gwelɛya kosɔbe. I bena tɔɔɔ wolowaati la. I cee nige bena ke i la, ale bena ke i kuntigi ye.»

Ala y'a fɔ cee ye ko: «I sɔɲna i muso ta ma, ka yiri nin deen dumu, ne tun y'a fɔ k'a gwelɛya i ma ko i kana min dumu. O kosɔɲ, dugukolo dangana i kama. I bena baaragwelen ke i sii bee la ka sɔɔɔ k'i daladumuni sɔɔɔ.

A bena ɲɔɲi ni binjugu bɔ i kama, suman le bena ke i ka balo ye. I bena i daladumuni sɔɔɔ i wasiji la fɔɔ i ka kɔsegi dugukolo kɔɔɔ, i bɔra min na. I ye buguri ye, i bena kɔsegi buguri la. » »

(Damine kitabu 3:14-19)

An bena o danga kuma nin wele wele o min kera an ka jurumu ka kunkankoo ye, ani an bena ye ko o kuma kise bee kelen kelen ye here kuma kisew ye min tununa.

a) Here min tununa anw ni Ala ce

A nafa yɔɔɔ ye min ye, o ye ko mɔɔɔw te here nyinina tugu ni Matigi ye. Adama ni Awa gbena ka bɔ nakɔ tuu kɔɔɔ ka ban min ke, u ma tagama jɛɲɔɲɔɲya la tugu ni Matigi ye i n'a fɔ u tun b'a kera cogo min na. Ciden Poli b'a yira ko

adamadenw kera juguw ye u ni Ala ce. Ni an kera juguw ye an ni Ala ce, siga t'a la here min be soro Ala fe, wajibi don an ka boko o la, kamasoro farali don na anw ni Ale ce.

Kunadiya ye min ye, o ye ko ce labeni be se k'a soro anw ni Ala ce. Kiburuya dima file nin ye de! an bena kuma o koo la sura were la.

b) Kele koow

An ka segi Adama ni Awa ka koo la. Ka bo u ka kanbilali fe, Ala y'a fo ko u ka jengonya te na ke i n'a fo folo taa tugu: Here min tun be soro u fe folo la, u bokona o la, ani kelew bangira. Bi, an b'a ye ko kele koow caayara adamadenw ni jagonw ce. Here min tun be soro an n'an mago jagon ce, fiye don na o here la. Hali jengonya bere tun be minw fe o fonsona; Kelew don na gbasow kono, ani jengonya min be soro bangebaw ni jagon ce, o te tagara tugu. Kelew be fan bee fe k'an lamini.

An ka kanbilali ka kunkanko filana, o ye ko an yerew ka jengonya fara ni kelew ye. K'a soro, o kele koo nunu be na ni joro ni dimi ani toro koow de ye. Here yoro ka jan ni an be min njinina.

c) Sendonbaa ni o ye sutana ye

An ka hakili to a la ko Adama ni Awa ye kanbilali ke katuguni sutana ni ale ye a yere yelama ka ke saa ye, ale de ye u nige kanbilali la. O cogo la, i n'a fo Adama ni Awa ye hakilitanya ke ka sutana lame, o de y'a to Ala ye u to sutana fana bolo.

O de y'a to fana sutana be taa nye ka nan ni dusukasi koow ni bone mogo caama ma bi. Lafilibaa kuntigi lo.

O lafilibaga sutana b'a don mogow kono ko Ala ye fenw minw bali, o file ka di, ani a be kojuma ke mogo ye. O de y'a to dow dona joo son na, ani dibinakoow dow, halakili fen werew file: Doroki min, dolotoya, jatoya, wasabaliya, fangatigiya njini, ani o njogona koow...

Mogow b'a miiri ko o kow keri be nan netaaga do di u ma, wala ka kojuma do di u ma. O kofe an te me k'a ye ko an don na fen werew la, ni o ye bone koo, ani here be yelema ka ke fen sorobali ye an fe. Ka fara o bee kan, siranya, ni joro, ni dusukasi be bonya an fe fo ka damateme.

O de y'a to, fen minw bee ye sutana koow ye, an k'an sen fara o bee la.

d) Dinye ye cogo juguyara

Tuma min na Adama ni Awa tun be nanko ka alijine la, u tun be ben na ni fen minw bee tun ye u lamini. U tun be fen bee soro ka bo u ka fen yetaw la, kasoro u te sigi ka o fenw soro yere. Sisan o koo nunu bee yelemana. Mogo be kele la yere ni a ka lamini ye. Aw caama b'a don nyenemaya dugukolon kan ka gele cogo min na. Mogo ka kan ka bondori ke ni bijugu ye, ni fen nyenemaw min be sima dumu. Wagatiw cogo te kelen ye tugu. Dow ka samiya be ngamu ka kun ke sanjii nabaliya ye, dow fe fana, sanjiibaw de be ceni ke olugu fe. Bana koow ni halakili an ka fen na de ka caa, o de b'a yira ko an be kele

la ni an ka lamini fenw ye. Aw caama be bone koow de soro ka teme nataga kan. O kow bee ye joro de ye. Nin koow bee be an bali ka here soro, an be o min delilila suu ni tile.

e) Saya kera tinye koo ye

Sani u tun ka kanbilali ke, Adama ni Awa tun te saya lon. Ala sorola k'a fo u ye ko lon do, u bena sa. O wagati tun kera miiri ye u fe. Mogo caama be ye bi, ni saya koo fora u ye, here te u fe tugu, katuguni u b'a yera ko saya caayara u gergefe mogow fe foo a yelmana ka ke hamina ko ye u fe.

Ni cogo la lo Adama ni Awa bone na u ka here la ani an b'a kun koo yera bi.

An bee ye o jurumu ciyen ta. Dinye ma yelma.

Adama ni Awa ye jurumu ke k'a soro an bee be sorola o koro, fan kelen fe a kera l n'a fo o man kan. O te wa?

3) An farisogo jurumutlama

A tun bena ke tilenbaliya ye n'a y'a soro an tun bora dana Adama ni Awa la. Anw ni olugu bee ye kelen ye.

Adama ni Awa bone na here la, katuguni kuma kise min be wele ko «*salom*», u tun ban na ka Ala lame. Bi an te here sorola an ka dinye koro, ani an ka nenemaya la, ka kun ke lamenebaliya Ala fe. Sani an ka lamene ke Ala fe ani ka kamineli ke a fe, an be ban o ma ani ka lamene ke nigeri kumaw min be bo mogow fe, wala sutana ka nigeri kumaw.

An ka sura nataa la, an bena jaabili di ni njingaliw la: An bena se ka here soro cogo di nin dinya min faara ni kelaw ye ten?

Sen ta ko folo ye min ye, an be se ka o fo sisan. O ye nin ye ko an ka lameni ke Ala ka kuma fe. Ala be min fo a ka kuma la, an ka kan ka o ta sobe kuma ye, ani an k'an jigi da a kan.

3 Ka here soro ni Ala ye

An ka bi dinya la, here soro koo kera baara yere de ye. O kun bora folo magwa ka kanbilali la. Ani o kanbilali be tagara nya an bi denw cema bele. Kunagoya ye min ye, o ye ko o here sorobaliya yere don na adamadenw ka jengonya la.

An bena kuma here soro koo la fana, o cogo la, an bena kuma jengonya nyuma min koo la, o ye anw ni Ala ce taa ye.

1) Anw ni Ala ce jengonya min tununa

Adama ni Awa tun be jengonya numa na ni Al aye. Nka u ka kanbilali sababu la, Ala ye u gben o alijine la.

O ye nenasisi koo ye, ani a kera nejirali fen ye an bi magwa fana fe. Tuma min na Ala ye Adama ni Awa gben, a ye u gben

k'a u bo a ηεε fe pewu, o de y'a to, u ma se ka taama ηεηγωγα la ni Ala ye tugu.

Nka o be se ka ke mun ηeyirali ye an fe?

An fana ka jurumu b'an gben k'an bo Ala ηεkωω. Katuguni an ka dusukun te jurumu ke dabilara ka ye. O de y'a to Ala y'an gben k'an bo a ηεkωω. Farali de be anw ni Ala ce sisan. Here te yen an ni Ala ce tugu. Ani an b'aa fara a kan ko ni mωγωω ma cogo ηini ka u ka ηenemaya laben u ni Ala ce pewu, here ωωω ka dωωω adamadenw ye fan bee fe.

2) Fεεε min b'a to an be here ωωω ni Ala ye

Sani an taa ηe, an ka suraw dωω file min be kuma ka taa o koo fan fe.

Yesu bangi tuma la, melekew ηagalila ka fo ko:

«Ala ka tanu sanfe yωωω kωωωtalenbaw la, here ka ke dugukolo kan a diyaje mωγωω cema!»
(Luka 2:14)

O ko, Poli y'a fo ωωωmukaw ka kitabu la ko:

«K'an to Ala juguw ye, an ni ale ce benna a Denke saya fe. » (Oromekaw 5:10a)

K'a laban, Poli y'a fo a ka letiri kωωω ka bo Efezikaw ka kitabu la ko:

«Ka u fila ke farikolo kelen ye ka u ni Ala ce ben a saya fe gengenjiri kan, ka o juguya ban a gengenjiri fe. A nana ka welewele da ko: «Aw minnu yɔɔɔ tun ka jan ani aw minnu yɔɔɔ tun ka surun, juguya banna. K'a masɔɔ an fila bee be se ka don an Fa fe Ni kelen na Yesu yere barika la. »
(Efɛzikaw 2:16-18)

Nin yɔɔɔ fila nin na, kitabu b'a fo ko mɔgo kera «Ala jugu de ye.» Nin kuma menɔ dow fe, o be se ka ke hakili ngagami kun ye, ele fe i be mun miiri?

Tinye lo, mɔgo caama t'a fe u be u wele ko u kera Ala juguw ye. Kuncɛbaya faara u kan hali. K'a sɔɔɔ, Ala ye min fo, mɔgo te se ka o sɔɔɔ. Ni an t'a fe Ala be ke kuntigi ye an ka ngenemaya kɔɔɔ, o wagati la, an b'a yirala ko an kera a jugu ye. O cogo kelen na, mɔgo minw te sɔn ka u ka jamana sariya labato, o tigiw kera u yere ka jamana juguw ye!

Ni u ka «jugu», o kuma kise be yere be geleya ni ka kɔɔɔna koo bee wɔgɔbi k'a bo kenekan. Farali min be mɔgɔw ni Ala ce, o be yen, an bee de dun kera sababu ye.

An ka kuma sisan fɛere min an bena sɔɔɔ ka bo o geleya la, ani ka here sigi an ni Ala ce.

a) Yesu kera kisibaga ye

Yɔɔɔ foɔ min an y'a damine ka kalan, ni o be melekew ka donkili la koo fo, an ka o yɔɔɔ file: u ko «nɔɔɔ ka ke Ala taa

ye, here ka ke dugukolon magow bee cema a be o minw kanu!»

Nin yorc be mun degeli le di an ma?

A folb taa, an b'a famu ko adamadenw koo ka di Ala ye. Nafa baa be nin yorc nin na. Magow koo ka di Ala ye. O korc b'a yira ko A b'a fe here ka ke, A b'a fe ko jehogonya ka sorc anw ni ale ce. K'a sorc, o n'aa taa bee an be an yerew ke Ale juguw ye. An ka jurumuw, n'an ka fiyew ani an be nenili min lase a ma, Ala b'a fe bele an ka jehogoya njuma sorc ni ale ye. A be a ka here di an ma!

O ko, Ala be nganiya ta, Ale de y'a latige ka an ni Ale ce ka gelya ban, adamadenw de m'a latige.

Sisan a ye mun le latige?

O ye nin ye ko Meleke bocra ka Yesu ka bangi koo welewele da. A be here koo de fora mago ni Ala ce. Yesu wolo kun ye ka baara do dafa, o ye ka here sigi magow ni Ala ce.

b) Yesu ka gbengbenri koo

Romekaw ni Efezikaw ka kitabu la, Poli y'a yira ko ce labeni min don na an ni Ala ce, Yesu Kirisita ka gbengbenri logo kan de y'a to o fere sorola.

Nafa b'ara an ka fo ka jeya Yesu Kirisita ka gbengberi logo kan, ani an ni Ala ce jehogoya yira.

An ka Efesiw kalan:

«A nana herekuma fo aw yorcjan mɔɔw, ani yorcsurun mɔɔw ye.» (Efesikaw 2:17)

An k'an hakili jigi a la ko an ka jurumu, n'an ka fililiw, ban min an b'a ke ko Ala te ke an ka nenemaya ka kuntigi ye min ke, o de tun b'an ke A juguw ye.

K'a sɔɔ o fililiw beɛ ka kan ni lagosili ye. Ani o lagosili tun ka kan ka ke saya ye. O de y'a to, Yesu Kirisita, Ala dence, jalakibali jurumu ka fan fe, Ale sɔɔna ka Ala ka dimiya nun an ɔɔ na, k'a sɔɔ anw de ye o jurumu koo dabɔ. A y'a latige ka an ka jurumuw nun gbengbenyiri kan, walisa mɔɔ o mɔɔ mana da a la, olugu kana jalaki tugu. Ayiwa, i n'a fo o jurumu koo nenɛɔɔra minke, mɔɔ o mɔɔ mana da Yesu la, Ala te o tigi ka jati a jugu ye tugu.

Yesu kera sɔɔnadona ye an ka fililiw la. O jurumuw tun kera i n'a fo kogo ka sira tugu an ni Ala ce. Yesu ye o kogo ci ani ka sira dayele Ala be nan an fe ka here di an ma.

An bena o here nin sɔɔ cogo di? An bena o jɛɔɔɔya nɔma nin siri an ni Ala ce cogo di?

c) Yesu, an ka Masace

A foɔ taa ye min ye, fo beɛ kelen kelen k'a lon ko ni farali be ale ni Ala ce, o ɔɔra o tigi ka jurumu de la. An beɛ ka kan ka sɔn an ka filili ma.

O kɔ, an ka kan ka la Yesu la ko a ye an ka jurumu juru sara gbengbenyiri kan. O kɔ, an ka an lanaya ke Yesu la, ale min kera an ka soronadona njuma ye an ni Ala ce.

Ka fara o kan fana, an ka kan ka sira di Yesu ma a ka kuntigiya ta an ka nenemaya kan. Ale le kera Masa ani Kisibaga ye, Ala ye min ci ka na. A m'an kan an ka son a ka kisili ma ni bolo kelen ye, ani ka ban a ka masaya la ni bolo kelen to ye. An te se k'a ka here soro ka soro an be ban a ka masaya ma.

Nisondiya lo an fe k'a men ko an be se ka here soro ni Ala ye Yesu Kirisita an Matigi barika la!

3) Ka nenemaya here la ni Matigi ye

An b'a lon sisan ko cogo be ye ka teriya ta ni Ala ye. Ani k'a ta sisan, an b'a fe k'a lon an bena here ke ni Ala ye lon o lon cogo min na.

a) Nisondiya ani lanaya

Tuma min na here don na mago fila ni njogon ce, cogo caama de be o ben nin yira.

O ye Nisondiya. Kamasoro, ni i ye wagati ke n'i terice ye, o be ke nisondiya ye i bolo, ani lanaya be sigi aw ni njogon ce. K'a soro, here te yoro min na, koo caama be bo o sen koro.

An ka miiiri doloto faani kosegito so kono wulafe. A seto, a be se k'a muso bugo wala k'a denw bugo, k'a u karaba u be

kanmineli dɔ ke a fe min kun t'a la. A be fariya u ma makari te ke a ra. O gbaso ɲɔɲɔn te here la, fɔɔ siraya ni ɲenasisi, ni murutili, ani dimi kɔɔ. O cogo beɛ be here cogo tunu ka bɔ mɔɔ la.

Ni a sɔɔla ko kuntigi dɔ be a ka baaradenw mine i ko jɔnw do. A be sɔngɔ u kun, ka u neni ani ka u ka baara ke cogo mafiyeya. Ekɔli metiriw dɔw be o ɲɔɲɔn ke u ka ekɔlidenw la. O cogo ɲɔɲɔn be se ka nan ni murutili ye, o cogo la here ni lanaya te sɔɔ o yɔɔw la.

Nka o nin Ala ka jɛɲɔɲɔn be ɲɔɲɔn ka sira la wa?

Ka Ala to a ka nɛɛma kɔɔ, a b'a fe an ka here nin lɔn o min be sɔɔ anw ni ale cɛ, a b'a fe ko jɛɲɔɲɔnya min be anw ni ale cɛ, nisɔndiya ani lanaya ka sɔɔ a kɔɔ. Min ye siraya ni jalakili koow ye, o min b'an bali ka ɲɛɛmaya here kɔɔ, a b'a fe ka o tunu anw ni Ale cɛ pewu.

Tuma dɔ, Ala ye kabako kow min beɛ ke an ye, an te o lɔn, ani o be ke sababu ye an te se k'a don a ka here kɔɔ.

b) Yafali ni here koo

An ka kalan ke kitabu la, walisa nafa ka sɔɔ an ka fɔta la, kamasɔɔ nafa b'a la an ka kalan sɔɔ ka bɔ kitabu kuma la.

An ka romɛkɛw sura 8-1 a ko:

«Sisan kɔni, mɔɔ minw be ni Yezu Krista ye, jalakiyɔɔ si te olu la.»

Tuma dɔ, an be hami an ka kokɔɔ temeniw la. An b'a ye ko an filila, ani an be kiri ben an yerew kan.

Kɔsa nin na, ne ye bɔɔɔ gbilimaw dɔ ηun Pari jamana la. O tun ka gbiri kosebe. O cogo la, n'an be an hakili jigi an ka filili kɔɔw la, o be an barika ban. K'a sɔɔɔ an ye danaya ke min na ni o ye Kirisita ye, o be yafa an ma, A t'a fe ka kiri ben an kan. O de y'a to an m'an kan ka kiri ben an yerew kan. Kamasɔɔɔ Ala ye an hɔɔɔya walisa an ka ηenemaya here kɔɔɔ. N'an miirila ηuma min Matigi b'a ke an ye, an b'a ye ko o ka dun kosebe, ani an be se k'a lɔn o sen fe ko an ka kan k'an ka doni gbirima nin to yen ani ka don Ala ka yafali n'a ka here kɔɔɔ.

c) Kanuya

Yuhana ye bataki folɔ min sebe, an be nin kumaw sɔɔɔ o yɔɔɔ la:

«Kanuya be yɔɔɔ min na, siranya te yen. »
(Zan Folo 4:18a)

«Bari ni siranya koo be fɔ yɔɔɔ min na, o be jalakiko yira. » (Zan Folo 4:18 c)

Nin yɔɔɔ b'a yira an na ko an ma kan ka siran Ala ηe, kamasɔɔɔ A b'an kanu.

Yan yɔɔ nin na, Yuhana bɛ kumana danabaw de fɛ. Danabaw min ye celabeni sɔɔ u ni Ala cɛ u ka danaya Yesu Kirisita fɛ.

Kunagoya ye min ye, dina sira caama fɛ, a tɛ u hakili la ko Ala ye kanuya Ala de ye. N'a bɛ o cogo la, an b'a ye ko an ka kan ka siran Ala nɛ. Ani an b'a bila an ka miirila ko a kɛra Ala ye min cogo m'an nɔɔ. O cogo la, mɔɔw ye u jigìw la fɛn minw kan, ani landa kow bɛ kɛ yɔɔ min na, ni subagaya koo, ninsɔngoya koow ka caa o yɔɔw la.

K'a sɔɔ ciden Yuhana b'a yira ko Ala ye kanuya de ye, ani a b'a fɛ ko an ka to nisɔndiya la ale gɛɛfɛ. Ala b'a fɛ ko an ka la Ale kan ko Ale b'an kanu. A bɛ nɛyirali jumɛ de kɛ ka yira an na? An ka yuhana kalan tugu:

«Dence kelenpe min be Ala fɛ, a y'o ci diɲɛ na waasa an ka balo ale barika la. Ala y'a ka kanuya yira an na ten le. » (1 Yuhana 4:9)

N'an bɛ hɛɛ la ni Matigi ye, o ye jigi sigi ye min b'a yira ko a bɛ an kanu, siraya m'an kan ka sɔɔ anw ni ale cɛ.

d) Delili

Ala bɛ hɛɛ min di an ma, an ye dɔ fɔ o hɛɛ koo la, ani an y'a ye ko a b'a fɛ ka an ka siranya bɛɛ tunu. Nka cogo jumɛ lo an bɛna kɛ k'a bila kɛwale ani k'a lɔn ko Ala b'an kanu ani ka to a ka hɛɛ kɔnɔ kudayi.

Tiɲɛ don hali tuma dɔ n'an bɛ jɛɲɔɲɔya la n'a ye, tuma dɔ an ka hakili bɛ se ka ɲagamu ani k'an bali ka to hɛrɛ kɔɲɔ.

Ladili jumɛ de bɛ yen o koo fan fɛ? An bɛ miiri ciden Poli ka Ala delili dɔ la. O bɛ sɔɔ Efɛsikaw ka bataki kɔɲɔ:

«Janko Krista ka koo ka se ka sigi aw kɔɲɔ jigi barika la, kanuyasɔbɛ ka se ka sɔɔ aw kɔɲɔ fɔɔ ka ɲa. O la, daan te Krista ka kanuya min na, aw ni Ala ka mɔɲɔw bɛɛ bena se k'o faamu. Krista ka kanuya min tɛmɛna lɔnniya bɛɛ kan, aw bena se k'o faamu, ka fa Ala la.» (Efɛsikaw 3:17-19)

An ka kan ka o delili ɲɔɲɔn de kɛ. Kamasɔɔ an mako bɛ yen ka delili kɛ walisa ka se ka Matigi ka Kirisita ka kanuya famuya. O cogo la lo an bɛ bena se ka taa ɲɛ Matigi la, ani an bena ye ko hɛrɛ bɛ tagara ɲɛ ka caaya an kɔɲɔ.

4) Layidu ta koo an ni Ala cɛ

Sira min an bena ta ka se ka ɲɛɲɛmaya hɛrɛ la ni Ala ye, an bena kuma o koo la. Ani an ka an yɛrɛ ɲiniga Matigi bɛ mun kɔɲɔna n'an ye, n'an b'a fɛ sɛbɛla ka o hɛrɛ ɲɛɲɛmaya cogo nin fɛ.

Ni a sɔɔla ko jamana fila dɔw tun ye kɛlɛ sɔɔ ka ye. A nana kɛ ko lɔnikɛlaw dɔw sera ka o koo ɲɛnabɔ fɔɔ o jamana fila nin sera ka bɛn don u ni ɲɔɲɔn cɛ ka hɛrɛ sigi. Ka sɔɔ, o jamana fila bɛɛ ka kan ka a ka kɛta dafa walisa hɛrɛ ka se ka

sigi ka mεen. Ni o jamana fila mana se ka u ka dafataw dafa, mun be se o jamana fila nin ma?

Kele kuraw be dabɔ tugu.

Kitabu be kuma lahidu koo la tuma dɔ. Kitabu b'a yira ko tuma o tuma ni Ala b'a fe ka here sigi mɔɔɔ wala jamana dɔ ce, a be kon ka layidu le sigi.

Ni u ko lahidu mun fen de don?

a) Lahidu ka kɔɔ

Ni u ko lahidu, mɔɔɔ fila de bena ka ke kelen ye fen dɔ la. Ani u be o sariya labato walisa here ka sigi u ni nɔɔɔn ce.

b) Lahidu min taara Ala ni egilizi ce

Lahidu min kera nafa taa ye an fe sisan, o ye min sirila Matigi ni egilizi ce.

Sani u ka Yesu mine, Yesu tun ye a ka laban dumuni ke ni kalandenw ye. Matiyo kitabu be o koo lakali ko:

«... Ka Yezu «n'a ka kalandenw to dumuni na, a ye buru ta ka barika la Ala ye. O kɔ, a y'a karikari k'a di a ka kalandenw ma, k'a fɔ u ye ko: «Aw k'a mine k'a dumu, nin ye ne fari ye. O kɔ, a ye duven ta ka barika la Ala ye, k'a d'u ma k'a fɔ ko: Aw beε k'a min. » (Matiyo 26: 26-27)

An b'a ye yan yɔɔ la ko mɔɔ o mɔɔ min sɔnna k'a yere niin don o lahidu kura nin na, Ala labeni lo ka yafa o tigi ma. An be hakili jigi ke a la ko o yafali ni be se ka sɔɔ, sabu Yesu Kirisita sɔnna k'a yere ke saraka ye o min benni be Ala ka layini taa ma, ani o saraka be Ala ka dimi mada.

Nka nin yɔɔ nin na, minw be o yafali nin sɔɔ, dafataa do te yen min u ka kan k'a ke ka sɔɔ ka o here ni o layidu nin sɔɔ.

c) Nɛnɛmaya yɛlɛmani koo

Kɛwalen sɛbe min be sɔɔ kitabu kɔɔ, o b'a fo an ye ko: Ciden Pɛri ka wajuli ko, Pantikoti lon na, jama y'a njinga ko: «An ka kan ka mun ke?» Ka sɔɔ Pɛri y'a fo u ye ko:

«Piyeri y'u jaabi ko: «Aw ye nimisa ka faran aw ka hakew la, an b'aw batize Yezu Krista tɔɔ la janko aw k'aw ka hakew yafa sɔɔ. O la, aw bena Nii Senuman sɔɔ. » » (Kɛwalen 2:38)

Mɔɔ o mɔɔ be sɔn ka da Yesu Kirisita la ani ka kon o layidu kura la, Matigi be layidu fila dafa o tigi ye.

Matigi be latigeri ta ka yafa o tigi ka jurumu ma, o kɔɔ ko here ka sekɔ o tigi ka dusukun na. Ka fara o kan fana a be Nisenuma o ma, o Nisenuma de bena o danaba nin demɛ ka nɛnɛmaya here kɔɔ ni Matigi ye.

Nin yɔɔ kalani b'a yira an ma ko fan fila toora an ka kan ka min dafa, foɔ taa ye batiseli ye.

Batiseli ye fɛn nafama ye, nka a nafabaa ye min ye, o ye kuma kise min bɛ wele ko «yeɛmani», o min fana bɛ wele tuma dɔ ko «ka nimisa i ka jurumuw la».

Sisan, mun fɛn lo an ka kan k'a yeɛma?

An ka kan k'an ka cogo yeɛma Ala ni Yesu Kirisita fan fɛ, sani an ka Ala ka here sɔɔ, ani sani an ka don a ka here ka layidu kɔɔ, an bɛɛ tun bɛ ni cogo ye min tun m'an di Matigi ye. A bɛ se ka kɛ ko an ye Matigi kɔɔniya, wala an m'a jati. Matigi tun tɛ ni sigiyɔɔ fɔɔ ye an ka ɲɛɛmaya kɔɔ.

Ni Piere y'a ɲini an fɛ ko an ka yeɛma. O kɔɔ ko an ka sigiyɔɔ fɔɔ di Matigi Yesu ma an ka dusukun na. Ale le ka kan ni sigiyɔɔ nafama nin yere ye. O cogo la, sani an ka ban Matigi ka kuntigiya la an ka ɲɛɛmaya la, an ka kan ka sɔn a ma, an m'an kan ka Matigi to an ka ɲɛɛmaya kɔfɛ. Sigiyɔɔ fɔɔ ka kan ka kɛ ale taa ye.

K'a sɔɔ n'an sɔna a ma ko Yesu le kɛra an ka Matigi ye, fɛn caama bɛ yeɛma an ka ɲɛɛmaya kɔɔ. An ka kan ka sira di Matigi ma a k'an ɲɛmine fɛn bɛɛ la. Min ka di Yesu ye, an ka kan ka o kanu ani ka kɛ o kɛbaga ye, ani fɛn min m'an di a ye, an ka kan ka o fɛnw kɔɔniya ani ka ban o fɛnw la. N'an b'o koo nunu laɲini ani ka u bila kɛwalen na, fɛn caama bɛna yeɛma an ka ɲɛɛmaya la.

ɲeyirali fɛn dɔ file nin ye: An ka cogo wari koo fan fɛ, an ka cogo muso koo fan fɛ, an ka kuma cogo, an ka kɛwalenw.

An bɛna tinyɛ de yaala waa, wala an bɛna taa nɛ galonw la? Bonya ni ka kan ka nɛniliw ni kɔrɔfɔliw nɔw ta.

N'an ye sira di Yesu ma ko a k'an nɛminɛ ani ka an yeɛma, o bɛna an dɛmɛ ka nɛnɛmaya hɛrɛ kɔnɔ. O tɛ kɛ anw ni Ala cɛ dɔrɔn dɛ, nka an ni an gɛrɛfɛ mɔgɔw fana cɛ.

Here min Matigi y'a di an ma, nin cogo la lo an ka kan k'a nɛnɛmaya, o dɔrɔ tɛ, nka an ka kan ka o hɛrɛ ni yɛrɛkɛ an gɛrɛfɛ mɔgɔw cɛ fana. An bɛna kuma o koo la sura nataw la. An daa bɛ se min ma sisan, o filɛ nin ye, an bɛna cogo jumɛ de bila sen kan walisa hɛrɛ ka sigi an ka gbaso kɔnɔ? Ni an ka teriw, n'an ka siginɔgɔnɔw ni an ka baarake nɔgɔnɔw?

d) Ala ka dɛmɛli

Nafa bɛ nin kuma kun na, an kumana layidu koo la, ani an y'a fɔ ko hɛrɛ bɛ mɛɛn mɔgɔw ni nɔgɔn cɛ, ka kɛnɛ ni u ye layiduw min ta nɔgɔn ye. O la, min ye anw ni Ala cɛ ka layidu taali koo ye, mun bɛ kɛ n'a y'a sɔrɔ an ma layidu ka ci fɔlenw dafa? O kɔrɔ ko ni an bana nimisali ma, ani ka taa nɛ jurumu la?

Tinɛ do, nin ninigali nin ka jaabili di man nɔgɔ. A gbɛni lo ko mɔgɔ sii ma dafa. An bɛɛ bɛ fili lon bɛɛ, yɔrɔw dɔw bɛna sɔrɔ an ka nɛnɛmaya, min an ka kan k'a ladilan tuma bɛɛ, wala k'a to Yesu k'a nɛminɛ.

Ninigali min an ka kan k'an yɛrɛ niniga, o ye nin ye ko: an ka nɛnɛmaya nɛsini lo fan jumɛ? An ka miiriw n'an ka lanɛnitaw

be nɔɔɔ da Ala kan wa? Yala anw n'an ka deseya n'an ka fiɲew bee, an be sɔn ko Yesu k'an ηemine wa? Wala an be ban ko a te kuntigiya ta an kan?

N'an be sɔn k'an ka jurumu koo fɔ Matigi ye, a bena yafa an ma, ani here min be Ale la, an na o dɔn. N'an be a ka deme yaala, a bena tagama n'an ye.

e) An ka Ala yɔɔ yaala

Minw b'a miiri ko u ye danabaw ye, ka sɔɔ u ke mɔgɔ murutilenw ye, an be mun miiri olugu koo la, u te sɔn u ka fililiw ma, u t'a fe ka u yerew koo diya Matigi ye.

An b'a fe ka mɔgɔw ηɔgɔn lasɔmi k'a fɔ u ye ko: Yala aw ye Ala ka here yere sɔɔ wa? Matigi be here min di, aw b'o dɔn wa? Yesu ye here layidu min sigi, aw ma o dɔn? Nka o n'a taa bee, Matigi ka layidu be to badaa. Kamasɔɔ Matigi bena a ka here di minw bee b'a dɔn ko Yesu ye Matigi ye, ani o lɔni kɔ, u b'a fe ka yeɛma.

4

Here min be sɔɔ i yeɛ ka koow la

An ye jaabili di nin ɲinigali la, ni o tun ye cogo jumɛ lo an be se ka here don an ni Ala cɛ, ani cogo jumɛ lo an be se ɲenɛmaya here la n'a ye?

Min ye an yeɛw ka jɛɲɔɲɔnya ye, an bɛna an miiri o koow la sisan ani k'an yeɛw ɲiniga: Ne bɛna kɛ cogo jumɛ ka se ka ɲenɛmaya here la ni ne lamini mɔɲɔw ye?

1) Ni gɛɛya be jɛɲɔɲɔnya min na, a kɔfɛ koo ye min ye

An bɛna kitabu ka talen dɔ la:

*«Mɔɲɔ ka dumuni janin fitini sɔɔ
k'o dumu here la,
o ka fisa ka dumuniba kɛ soo kɔɲɔ
kɛɛ be min na. » (Ntalen 17:1)*

Nin yɔɔ be kumana anw ni ɲɔɲɔn cɛ ka jɛɲɔɲɔnya koo la. An be se ka kɛ nafobatigiw ye, nka ni gɛɛya be anw ni mɔɲɔ dɔw ka jɛɲɔɲɔnya la, an ka ɲenɛmaya tɔw bɛɛ be kɛ ni gɛɛya ye. O de y'a to nin yɔɔ sɛbɛbaga be nafa don jɛɲɔɲɔnya min be ni here ye, i n'a fɔ dumuni tapali min faara dumuni la. Aw caama be se ka o kɔɲɔ famu.

Ni an be kɛɛ la ni mɔɲɔ dɔ ye, an be degun.

Ñenemaya kɔɔ, waajibi don an ka koow don ka bɔ ɲɔɔn fɛ ni ɲɔɔn cɛ. Dɔw ye terimaw ye. Dɔw ye sigiɲɔɔmaw ye, dɔw fɛ fana baarakɛɲɔɔnya de bɛ yen, wala ka kɛ ekɔliso ka terimaw ye. An bɛ dɔw fana kunbɛn lɔɔɔfiyew ni baara keyɔɔw la. I n'a fɔ an y'a fɔ cogo min na, kuma kise fitini dɔɔn bɛ se ka na ka an ka jɛɲɔɔnya cɛ, ani ka na ni kojugu ye anw ni ɲɔɔn cɛ: i n'a fɔ dimi, jɔɔɔ, siranya, wala ka dimi bɔ. Tuma dɔw la teriya duma dɔw bɛ se ka laban ni kunaya ye. Sigiɲɔɔnya bɛ se ka cɛn ka na ni tilali ye, ni kɛlɛw ye. Ni kɛlɛ dona sigiɲɔɔnya la, a bɛ na ni tɔɔɔ ye, tuma dɔw la yɛɛ a bɛ se ka kɛ sababu ye, ka bana lase dɔw ma hɛɛ sɔɔɔbaliya fɛ.

An ka weleli lase kitabu kumaw ma.

2) Kalan min bɛ sɔɔ ka bɔ kitabu la

«Aw k'aw seko bɛɛ kɛ ka to hɛɛ la ni mɔɔɔ bɛɛ ye, n'o be se ka kɛ.» (Romɛkaw 12:18)

a) Adamaden jurumutɔlama

An b'a yera ko ciden min ye nin yɔɔɔ sɛbɛ, a bɛ kun don na an ka jɔɔɔ koo la.

A ka ɲɔɔ ka bolo sin dɔw ma ka fɔ ko: *«ni cɛɛ ye mɔɔɔ gɛlɛn ye» «Wala nin muso bɛ ne dusu bɔ»* ka sɔɔ an tɛ an yɛɛw ɲiniga cogo jumɛ lo an bɛ se ka jɛɲɔɔnya sɔɔ ni o mɔɔɔw ye? An bɛɛ ka kan k'an yɛɛw ka jogo sigɛsigɛ, an tagama cogo. K'an yɛɛw ɲiniga: *«Ne kɛra mɔɔɔ gɛlɛn ye mɔɔɔ tɔw fɛ wa?» «Ne bɛ taga to ka bɔ minw fɛ, wala cogo dɔ tɛ ne*

la min be u tawr ka u ka here bali wa?» «Yala ne ye kelew daw dababaga ye wa?» «Yala ne ye mago ye min be nan ni geleyaw ye, sani n ka ke dilanikela ye wa?»

Ka keɲe ni kitabu ye min fɔ, adamaden b'a fe tuma bee ka ben a tonɔɔɔn kan. O de kɔɔɔn an ka kan k'an yere njiniga tuma bee, ka se k'a lon ni an ma ke geleya dɔ ka dababaga ye wa.

I n'a fɔ kitabu b'an hakili jigi ko an ka to here la ni taw ye, an bena an yere min e cogo di? A be mun ladili di an ma?

b) I mago njɔɔɔn kanuya koo

Kitabu ko an k'an «mago njɔɔɔn kanu.»

Nin kuma kise fɔ ka mago, nka n'a sɔrɔ a famu m'an di.

K'a i mago njɔɔɔn kanu, o kɔrɔ ko di?

Ka i mago njɔɔɔn kanu, o ye ka sɔn a ma ka keɲe n'aa be cogo min na, a mana ke mago sugu o sugu ye. Ka i mago njɔɔɔn kanu, o ye ko i k'a lame ani k'a famu. Ka i mago njɔɔɔn kanu, o ye ka hakili to a ka joo koow ni a ka lanjinitaaw la, ani ka a ɲe cogo njini. Ka i mago njɔɔɔn kanu, o ye ka i yere mine kuma sifaw bee la, wala kewalenw min bee be se ka digi a kan wala k'a mandimi. Ka i mago njɔɔɔn kanu, o ye ka i yere kolɔsi walisa i kana a lagosi ni kumaw daw ye. Ka i mago njɔɔɔn kanu, o ye ko i ka i yere labila ka yafa a ma, ani ka sɔn a ka fiɲe yɔrɔw ma, ani o njɔɔɔnaw... Ni an ɲew sini lo o kanuya

cogo ma, an be ke mɔɔ ye min be mɔɔ tɔw jaa geleya, ani ka u tanu, ani o here be mee kosebe.

c) An ka delili ke an tɔɔɔbagaw ye

An ye yɔɔ min kalan sisan nin na, a b'a njini an fe ko an ka jija k'an ka se koo ke ka nenemaya here la ni mɔɔ tɔw ye. An te njina min kɔ, o ye ko hali ni sɔn njuma b'i la, i bena taga dɔw kunben min be cogo bee ke ka here ce aw ni njɔɔn ce.

Hakili njagami koo de don k'a ye ko o koo njɔɔn de be an ka bi dinɛ la, o bee bɔɔra jurumu sababu la, o min ye fanga sɔɔ mɔɔɔw dusukunw na. An bena ciden Poli ka yɔɔ dɔ kalan o min be kumana here koo la:

*«Mɔɔ minw b'aw tɔɔɔ, aw ka duba ke o tigiw ye,
aw ka duba ke dɔɔɔn, aw kana dangali ke.»*
(Romɛkaw 12:14)

Poki b'a fe ko an ka ke here njinibagaw ye fɔɔ a be segi a kan siɛ saba. A tagara ne k'a fɔ ko:

*« Aw kana kojugu juru sara, aw ye jija ka
koɔuman ke mɔɔɔw bee ye. Ne teriw, aw kana aw
mɔɔnɛ bɔ, aw k'o to Ala ma, bari a fɔra Ala ka kuma
na ko: Mɔɔnɛbɔko ye ne ta ye, ne le be juru sara.
Matigi ko ten. I kan'a to kojugu ka se i kɔɔ, nga i
ka see kojugu kɔɔ koɔuman barika la. »*
(Romɛkaw 12:17, 19 ni 21)

Nin kumaw ka geɛ ka bila keɛwalen la, an tɛ se k'o sɔsɔ. K'an to ŋɛɛmaya kɔɔ, an bɛna mɔgɔw dɔw kunbɛn minw bɛna an dusu kasi cogo caama na, dɔw yɛɛ bɛ tugun ka kojugu kɛ an na. Tuma dɔw la, an bɛ taga an yɛɛw sɔɔ cogoya dɔ la min m'an fisa, ani an mako bɛ a la ka hakilitigiya sɔɔ caama. O la, tuma o tuma n'an ka hɛɛ sɔɔ koo ŋagamuna, an ka ciden Poli ka kalanw ta, o min bɛ se k'an ka cogo yɛɛma ani an ka keɛwalen.

O la, an mana tagama dɔ damine mɔgɔ gɛɛn dɔ nɔfɛ, an ka kan ka min bila an hakili la, o ye ka hɛɛ ŋini ni o tigi ye, kɛɛ tɛ. Tuma dɔ, a bɛ se ka kɛ fɛn ŋuma ye ka fɛɛɛ ŋuma sɔɔ o tigi ka gɛɛya la, nka i ka kan ka o koo bɛɛ kɛ ni majiginiya ani kanuya la.

N'an bɛ koo kɛ ten, an bɛ se ka gɛɛya caama ŋɛnabɔ ani ka see sɔɔ bɛnbaliyaw la. Katuguni fɛɛɛ bɛ yɛn tuma bɛɛ ka dɔ fara balimaya la ani ka hɛɛ sigi.

Nka tuma dɔ, i b'a fɛ koow ka kɛ cogo min na, a tɛ kɛ ten tuma bɛɛ. N'an bɛna ni mɔgɔ jugu dɔ ye, a bɛ se ka yɛɛ bɔ an ma, ani ka ban k'an lamɛn. Ni a bɛ ten, an ka kan ka mun kɛ?

Kɔɔsili kɛ, kana cogo ŋini ka koo tɔw juguya. Tuma bɛɛ cogo ŋini ka i mabɔ juguma kɛ la, ani k'an ka gɛɛya kalifa Matigi ma. O fana t'a bali ka fɛɛɛ ŋini kiritigɛlaw fɛ, n'a ka kan. I n'a fɔ n'a ka sɔɔ wala an ka ŋɛɛmaya bɛ faratila ŋɔgɔn an bɛ se ka weleli kɛ faama so.

An ka jɛɲɔɔɲya ni tɔw kɛra fɛn baa ye, o cogo la, a bɛ se ka nan ni ɲuma ye wala juguma ye. O cogo la, bɛɛ ka kan ka miiri i bɛ se ka jɛɲɔɔɲya ɲuma sɔɔ cogo min na, walisa mɔɔɔw ka se k'i dɔn ko l kɛra hɛrɛ lasigibaga ye.

=====

5 Hɛrɛ furu kɔɔ

Sisan an bɛna kuma hɛrɛ koo la, o min bɛ sɔɔ gbaso kɔɔ.

N'an m'a daminɛ fɔɔ, an bɛna daminɛ ka kitabu ka ntalenw dɔw kalan:

*«Deen naloman b'a face mako sa.
Muso kɛɛtigɛla bɛ i ko boon min bɛ sooro.»*
(Ntalen 19:13)

*«Mɔɔɔ ka sigi yɔɔɔlakolon na,
o ka fisa i ka sigi ni muso kɛɛtigɛla,
ni mɔɔɔ nidegunbaga ye.»* (Ntalen 21:19)

1) Hɛrɛ sɔɔɔbaliya

Nin yɔɔ kalani ɲɛsini lo musow ma, nka mɔɔɔ o mɔɔɔ minw bɛ koo lɔn, o bɛ nin famu. An tɛ musow lagosila ni kuma ye, o tɛ, sɛbɛ sɛbɛbaga b'a fɛ an bɛɛ ka nin koo ɲɛsin an yɛrɛ

ma. Ani an ka kan ka min to an hakili la, o de ye nin ye. Ce wala muso, den wala bagibagaw, b'a to a ka cogo jugu be tugu mɔɔ wɛrɛ la, a kunkankoo bɛna tugu o tigi kɔ. Kamasɔɔ mɔɔ kelen gbaso kɔɔ bɛ se ka hɛrɛ ɲagamu o luu nin kɔɔ. Fɛn min bɛ halakili sira kan, bɛ laban ka halaki. Mɔɔ dɔw ka cogo bɛ kɛ sababu ye, dɔw ka munjuli bɛ dɛsɛ ani o bɛ nan ni kɛlɛw ye. I n'a fɔ ntalen kitabu y'a fɔ cogo min na, dɔw b'a fɔ ko a ka fisa ka ɲɛnɛmaya yɔɔ wɛrɛ la, sani ka to luu dɔ kɔɔ, hɛrɛ tɛ sɔɔ yɔɔ min na. Fɛn min ka jugu gbaso kɔɔ, o ye dɔ k'a ye gbaso kɔɔ ko hɛrɛ tɛ yɛn ani a b'a latige ka bɔ ka taa yɔɔ wɛrɛ la. Ani o bɛ kɛ sababu ye ka o gbaso ka jɛɲɔɔɲɔɔya faran fɔɔ bɛn tɛ sɔɔ tugu pewu.

An daaw bɛ se koo gɛlɛn caama ma an ka sɛbɛ nin kɔɔ, nka a sɛbɛ kalanbagaw b'a dɔn an bɛ kumana kɔɔ min na. Ni an daa sera nin kuma sen ma, o ye ka an ka teriw lasɔmi, walisa fɛn min bɛ nan ni halakili ye, u ka kisi o ma, ani ka bɛɛ kelen kelen jaa gɛlɛya u ka baara kɛ ka hɛrɛ sigi u yɛrɛw ka gbasow kɔɔ.

An bɛ min makɔɔɔna, o ye ko gbasow ka kɛ dogo yɔɔw ye k'an to nin dinyɛ kɔɔ o min bɛ a sen kan. Nka ni dɔw ka ɲɛnɛmaya cogo tɛ ten, o bɛ kɛ gɛlɛya ye o tigiw bolo, ani anw ka kan ka miiri olugu mɔɔɔw ka koo la, an bɛna kɛ cogo jumɛ k'a u dɛmɛ.

2) Kitabu ka laɲini ye min ye furu fan fɛ

Fɛrɛ ye min ye an bɛna o min di aw ma, o ye ko aw ka miiri kitabu ka fɔta la furu kook an, o tɛmɛni kɔ, furu ka gɛlɛya ye

min ye, an daa be sɔɔ ka se o ma, ani o kɔfe fana, fere numaw ye min ye walisa here ka sigi gbaso kɔɔ, an be o fana file.

An y'a ye damine kitabu la sura 1 ani 2 ko Ala ye ce ni muso dan, u ka sigi ngɔɔn fe. O cogo la, ni mɔɔɔ do be ceɔbanaya wala musogbanaya la, ni a miirila ko ale ka kan ka demɛbaga ta a be k'a ka nenemaya tilan ni min ye, o ye cogo numaw ye. Ka kenye ni kitabu ka fɔtaa ye, ce ni muso be ngɔɔn dafa le. Nisɔndiya ka kan ka sɔɔ u fe ka tagama ngɔɔnfe ani ka ngɔɔn demɛ. O furu koo min fɔra layidu kɔɔ la, an be o sɔɔ fana layidu kura la. Ciden Poli kumana o koo la a ka bataki kɔɔ, a ye o min sebe ka di Efesikaw ma. A y'a fo ko muso ka kan k'a yere majigi a ce ye, i n'a fo egilisi ye a yere majigi Kirisita ye cogo min na. O majigilenya nin te siranya majigilenya ye, nka majigiliya lo min bɔɔra nigi ni kodiya a ce ye, k'a demɛ ani k'a dafa. Poli fana be ladili di ceɔw ma, ko u ka u musow kanu i ko Kirisita ye egilisi kanu cogo min na. An b'a ye ko o kanuya nin temena layɔɔ koo kanuya kan. Ciyɛ don, layɔɔ koo fana be na ka jo yɔɔ ye furu kɔɔ. Kanuya min bɔɔra Ala la, o b'a to an be muso ka laɔini taa ye, o ye kanuya ye min be janto muso ka koow la, o ye kanuya ye min i be i yere saraka walisa i muso ka si gi cogo ka ne, ani a ka sigi here kɔɔ.

Mɔɔɔ min b'a fe ka Ala ka kanuya bila a ka gbaso kɔɔ, o tigi ye here ladonbaga ye a ka gbaso kɔɔ.

3) O cogo numa bila koo baara la

Furu ka geleya fofo bɔɔra Adama ni Awa ka kanbilali sababu la, sani u ka son u ka jalakili ma, u tora ka ngɔɔn jalaki. Ngoyaya gbaso kɔɔɔ, o de be here bali. Tuma min na kelen be a yere ka nafa nini de la, a taa ye ko ale kelen k'a sɔɔɔ caama, a te janto a muso ka lanjini taa la tugu. Ni mɔɔɔ y'a bila a ka miiri la ko a b'a yere ka nafa de ninina, o tigi bena a lanjini tuma bee ka ke do ni ka kun na, ka tɔɔɔ dumu a kan. O cogo tagara ne, to kelen be yeɛma ka ke to kelen ni ka jon ye, wala keke be wuli, sɔɔɔli, ni ngɔɔn neni wala fariya. Ni a be o cogo la, here kuma te fo o yɔɔ la.

O geleya dun be se ka nenabo cogo di? An be se ka ladili jume le di?

An kɔna k'a fo ko ce n'a muso ka kan ka majigilenya ani kanuya sɔɔɔ u ni ngɔɔn ce. Gbaso o gbaso kɔɔɔ, ni ben be yen, o ce n'a muso be ben koo bee la, ani ka tagama here kɔɔɔ. Ni furulenw be miiri dana dana ani ka juguya ke ngɔɔn na, olugu te neyiralaw ye ka kenje ni kitabu ye min fo.

Ni an ye o famu, an be an yere sigesige k'a file ni an te juguya kera an muso wala an ce la. Ani fana an ka kan k'a miiri kanuya ka cogo numa la gbaso kɔɔɔ. Ani an be segi o kan, an be kuma kanuya koo la, min ye ka i yere di i furuce wala i furumusoma. Ka miiri fana cogo jugu min be se ka nan ka ngamuni don an ka gbaso kɔɔɔ, ani ka here bali. Ani an b'a file ka cogo jugu bali, o min be here janya an ka gbaso kɔɔɔ.

Nin koo damani b'an wele ka yeɓmani don an ka cogow la, ka yeɓema fisaya fan fe, o m'an nɔɔ!

An ka delina koo ye lili don an ka ɗenɓemaya kɔɔ. Ka yeɓema ka sira ɗuma ta, fo an ka sira di Nisenu ma a ka baara ke an dusukun na.

4) Nisenu n'a ka baara an ka ɗenɓemaya kɔɔ

Ni u ka Nisenu, o kɔɔ ko Ala be n'an ye, Ala be an kɔɔ. A ka baara tilani lon, ani an be se k'a fo ko Ala ka Ni be an deme ka keɓe ke, ka bondori ke juguya ni kojugu kan an ka ɗenɓemaya la. Ka fara o kan, Ala ka Nii b'a ka Nisenu ka denw do sigi an kɔɔ walisa nin cogow ka sɔɔ an na: Kanuya, ɗagali, here, munyuli, ɗumaya, hine, tileniya, ani yeremineli.

Ni o denw be an fe, an bena here sɔɔ an ka gbaso kɔɔ.

Tinye lo, ni o cogow be an na, here de be sɔɔ gbasow kɔɔ ani anw ni mɔɔw ce.

Kitabu ye cogo dow yira min be se ka nan ni here ye nɔɔma gbaso kɔɔ.

A ka ɗi i ka i muso wala i ce lame, sani i ka sariyaw sigi do ni kun na. N'i b'i ka furuce wala i furumusolamen nafa, i be se k'a kanu. Cogo were ye min ye, o ye ka yafali ke. Benbaliyaw bena sɔɔ, o de y'a to an ka kan ka yafali ke, i n'a fo Kirisita yafara an ma cogo min na, ni o te, geɓya be se ka don. O

cogo la, ni furulenw be ηᵛᵒᵒn lamεn, ani ka yafa ηᵛᵒᵒn ma, hεε be sigi gbasow kᵒᵒ.

=====

6 Hεε ani maralibaliya koo

Hεε min be sᵒᵒ an ni Ala cε, ni an ni an mᵒᵒᵒᵒᵒᵒ cε, an miirila o la caama, ani ka fara an ni an ka musow wala an ka cεw. Sisan an b'a fε ka ηᵒᵒᵒᵒᵒᵒ kε, yala an be se ka hεε sᵒᵒ nin dinye la, yᵒᵒᵒ min maralibaliya be yen wa?

1) Ala be a ka hεε di

Kitabu kumana o koo la, an ka o kalan sani an ka don o koo la. Nεyirala dᵒ file ka bᵒ filipukaw ka kitabu la, o min ye Ciden Poli ka bataki sεbeni ye:

«Aw hakili kana ηagami koo si la, nga aw ye Ala daali ani ka barika la a ye, k'aw makoyako bεε fᵒ a ye. O la, Ala ka hεε min tεmena mᵒᵒᵒᵒᵒᵒ ka faamuyali ma, o le bena aw tanga hamikojugu ma, Yezu Krista barika la.» (Filipukaw 4:6-7)

Nin yɔɔ b'an jigi sigi yere le. Ni an be se k'an doni jigi k'a bila Matigi fe, Ala delili barika la, an be se k'an doni beɛ jigi ale kun, n'an ka hamina koow beɛ, o wagati an be a ka here don.

Nin sura nin kɔɔ, an bɛna kuma maralibaliya koo la. Yala Poli tun be kumana o koo la k'a fo an ye ko an kana hami wa?

Poli y'a fo ko: «*Aw kana hami foyi la.*» Aw ka janto laban kuma kise la, a ko foyi la! O kɔɔ ko hamina koo o koo b'an na, an ka o to ye. O koo nunu beɛ ye layidu kumaw sɔɔ. Sani an ma taga ne foɔ, a ka fisa na ka «*maralibaliya*» nin kɔɔ famuya.

2) Kunkankoo min be sɔɔ maralibaliya kɔɔ

An ye fileli ke sebe do kɔɔ, min be kuma kisew kɔɔ yira, o sebe ko: «*maralibaliya ye fen min b'a yia ko i sigini be yɔɔ min na, geleyaw be se ka se i ma.*» O cogo la, n'an be yɔɔ do la marali te yɔɔ min na, an b'a ye ko kojugu b'an denden na, i n'a fo mɔɔ faga, mɔɔ farimaw, wala siya keke koo, politiki koo, ni dina sira koo. An be se fana ka kuma maralibaliya min be sɔɔ wari koo la: An be se ka ke ni siraya ye ko an bɛna bɔɔ an ka baara la, wala suma te ne, wala an m'a lon an be ne sin yɔɔ min na ka se k'an ka gbaso balo sɔɔ.

O maralibaliya be se ka nan ni miiri juguw ye an kun na.

An be se ka here sɔɔ Matigi fe, dusukun ka here, ani an ka miiriw kɔɔ. Mɔɔ caama min b'an ka sebew kalan, o koo nunu siraya be u kɔɔ, ani hami, ani dusu kasi. A be giriya dɔw kun na fɔ u yere te sɔn ka bɔ kenema tugu, dɔ be yeɛma ka don tɔɔ bolo.

I n'a fɔ an y'a famu ko maralibaliya de be nan ni o koo nunu ye, a ka fisa an ka miiri feere sɔɔ koo la, walisa ka na ni here ye.

3) Jigi la Ala kan

An ye yɔɔ min kalan sisan nin na, an be kumana o koo la, ani ka dɔ were fara a kan tugu:

«O le y'a to ne b'a fɔ aw ye ko aw kana hami aw baloko la ko aw bena mun dumu? Aw kana hami aw feerebɔko la fana ko aw bena mun don? Aw nii koo man gwele ni dumuniko ye wa? Fari koo man gwele ni faniko ye wa? Aw ka kɔɔw file, u te danni ke, u te suman tige. U te suman don bondo kɔɔ. Nga aw Faa min be sankolo la, ale b'u balo. Aw man fisa n'u ye wa? Aw la, jɔn be se ka tile kelen dama fara a sii kan hami fe? Mun na aw be hami aw ka feerebɔko la? Binfeeren minw be bɔ kongo kɔɔ, aw ka olu wilicogo file. U te baara ke, u te kɔɔri fana parata. O n'a ta bee, ne b'a fɔ aw ye ko masace Solomani n'a ka faamaya bee, a ma fani sɔɔ min ka ceɔa ye feeren nunu ta bɔ.

Biin min be kongo kɔɔ bii, ni tasuma ben'a jeni sini, ni Ala b'a janto o la ten, a tena janto aw la ka teme o kan wa? Jigitan nunu! Aw kana jɔɔɔ aw ka dumuni koo ni minnifen koo ye, walima fani koo, Alalɔnbaliw le b'o fɛɛnw ninina tuma bɛɛ. Aw Faa min be sankolo la, ale b'a lɔn ko aw mako b'o fɛɛnw bɛɛ la. Aw ka Ala ka masaya n'a ka tilenninya jini fɔɔ, n'o kera, Ala bena fɛɛn tɔw bɛɛ d'aw ma. Aw kana jɔɔɔ aw ka sini makoyakow la, bari aw ka sini makoya koow bena janabɔ sini. Loon o loon n'a kunko lo.»
(Matiye 6:25-34)

Yesu ye nin kumaw fɔ ka di jama dɔ ma, minw tun be maralibaliya kɔɔ: u tun ka kan ka u yerew majigi Rɔmekaw bolo, ka fara fantanya kan. K'a sɔɔ Yesu y'a fɔ u ye, ani ka segi a kan ko «*u kana hami foyi la.*»

Nka Yesu nana kuma cogo jumɛ ta u sɔɔla ka sɔn a taa ma, ani a ye u nɛmine ka taa ni u ye here kɔɔ?

A fɔɔ taa ye min ye, Yesu y'a fɔ u ye ko ka u to hami kɔɔ, foyi sii le tɛ se ka nɛ u bolo, fɔɔ dusukasi gbansan. Hami caama le tena kɛ an bɛ an ka kunkoow nɛnɛɔ. Hami fana tena se k'a to an b'an ka nɛnemaya yeɛma cogo nɛma kan sisan ni wagati nataa la.

O tɛmeni kɔ, Yesu y'a fɔ u ye ko n'u bɛ u ka jigi la Ala kan, ani n'an b'an ka lanaya bila an ka Masaba kan, an bɛ se k'an

ka hamina koow bila Ale kan. Ala b'a don sini be min labena an ye. A b'an ka gɛɛyaw don, A be fen bee lon, a be se fen bee kɔɔ, ani a bɛna janto a ka mɔɔɔw la.

Ala de ye jigi layɔɔ nɔma ye, n'an sɔna a ma, o b'an demɛ an be to hɛɛ la.

O n'a taa bee, Yesu m'a lahidu ta an ye k'a fɔ ko a bɛna an kisi tɔɔɔ koow bee ma.

4) Ala be an cɛɛma

Ala ka layidu file nin ye: Matigi bɛna to n'an ye, hali ni maralibaliya y'an lamini, hali n'an bɔnɛna an ka bolola fen na, wala ka mandimi an ka farisogo la! Ala bɛna to an fɛ k'an ka dusukun saalo ani k'an jaa gɛɛya. Matigi de kɛra an ka nafolobaa ye, hali ni maralibaliya be taga nɛ ka bonya cogo o cogo, o tɛna se k'an faran k'an bɔ Kirisita ka kanuya la. O jigi sigi kumaw be se k'an mara hɛɛ kɔɔ.

N'an ma ni sura datugu fɔɔ, an b'a fɛ ka min fara a kan, o ye ko tuma dɔ an ka kan ka hɛɛ sɔɔ koo kalan, o cogo la, an bɛna ladili damaniw di fɔɔ.

5) Ala delili

An ye yɔɔ min kalan fɔɔ la, o yɔɔ y'a fɔ an ye ko an ka gɛɛ Matigi kɔɔ ka delili kɛ, k'a walɛn nɔma don, ani k'an ka fɛtaw fɔ a ye. Ka kɛnɛ ni Poli ye min fɔ, o cogo la lo Matigi be a ka hɛɛ di an ma. Adamaden barika ka dɔɔ. Hami koow ni siranya be se an kɔɔ joona joona. An be bɔnɛ an ka hɛɛ

la yɔɔni kelen. K’a sɔɔ Ciden Poli ye min fɔ, here te seko a kelen. Ayi, ka se delili kɔɔ, o ka ŋi. Ala delili fe lo an b’an ka hamina koo kalifa Matigi ma, n’an don ye o ke, an b’an ka hamina koow n’an ka doniw jigi Ale kun. Ala delili fe lo an b’an ka jigi kɔɔ Matigi la, ani k’an ka siranya ban. Matigi ka Nii b’an kunben delili wagatiw de la, ani A b’an hakili jigi kitabu kumaw la, ani ka kojuma ke an ye, ani ka jaa tige ni hakili ŋagami koo bo an na. Walisa Matigi ka here ye min ye, an ka se k’o ŋenemaya nin diŋe kɔɔ.

=====

7

Here ni kele

Sisan, an bɛna kuma here ani kele koo la. Mɔɔ caama de ye geleyaw sɔɔ u ka jamana kɔɔ, min kelew ye ka keleke minaw ta. Ani daw yere be o geleya nin kɔɔ hali bi. An be mun miiri kele koo la? Fere do be sɔɔ danabaw fe wa? Danaba be se ka ke sɔɔdasi ye wa? Yesu be ni do ye k’a fo an ye o koo la wa?

1) Kele kera tinye ye, makari koo don

Dinye kuturu ka kele folo temeni ko, san 14- ni 18, mɔɔ caama y’a miiri ko kele laban de ye ale ye, katuguni siraya tun b’ara yere de, fagali juguw, mɔɔ miliyow ni miliyow de

saara a kɔɔ. Mɔɔ caama tun b'a miiri ko nin keɛ tɛmeni kɔ, mɔɔ tɛna sɔn ka fɔ ko u bɛ nɔɔn keɛ tugu. N'an ye fileli ke san damani min tɛmena, an b'a ye ko adamaden ma kalan foyi de sɔɔ o keɛw tɛmeni kɔ.

Yesu tun bɛ mɔɔ ka dusukun dɔn, o de y'a to a y'a fɔ an ye ko:

«N'aw ye keɛw ni jama murutiko mɛn tuma min na, aw kana siran. Wajibi lo o koow ka ke fɔɔ, nga o tena ke diɛ laban ye o yɔɔnin kelen.» (Luka 21:9)

Keɛ m'an di Yesu ye. A y'a ye ko keɛ de bɛna ke adamadenw ka maana ye. Bi, keɛw bɛ daabɔ ka kun ke ko mɔɔ jugu dɔw le bɛ masaya kɔɔ la, n'a b'a fe ka kuntigiya ta jamana tɔw kan ni fanga ye. Keɛw dɔw bɛ daabɔ, katuguni mɔɔw dɔw bɛ miiri ko u bɛ se ka tilenbaliya keɛ ni fariya ye. Yesu fana tɛ o cogo fe. An bɛna segi o koo kan kɔfe. Yesu fe, keɛ ye adamadenw ka halakili kun ye, katuguni keɛ bɛ min wolo, o ye tɔɔ ni fantaya. Keɛ ye kojugu ye, ani a bɛ bɔnɛ di.

Fɛɛɛ tɛ jamana nɔmɔɔw ye ka jamanadenw mara jugumaw bɛɛ ma wa?

A bɛ se ka ke ko jamana dɔ bɛ wajibi kɔɔ, k'a ka jamanadenw tanga mɔɔ jugu ma. O n'a taa bɛɛ, o tɛ se ka ke ko keɛ ma ke fɛn jugu ye. Ka fara o kan, danaba ka kantigiya ka kan ka ke Matigi Yesu la fɔɔ, ka sɔɔ ka ke

kantigi ye a ka jamana kɔɔ. Danaba kera Ala ka masaya den le ye, ka sɔɔ ka ke a yere ka jamanaden ye. An ka miiri Yesu ka kalan na.

2) I jugu kanuya koo

«Aw y'a men, a fɔra ko: <Naa juru be bɔ ni naa ye. Niin juru be bɔ ni niin ye.>

Ayiwa, ne b'a fɔ aw ye ko aw kana kojugu juru sara ni kojugu ye. Ni mɔɔɔ dɔ y'i kinibolo tulo ci, i ka tɔ kelen nin sin a ma fana. Ni mɔɔɔ dɔ b'a fe k'i wele faamaw fe janko a k'i ka deleke bɔsi i la, e k'i ka foroƆa fana d'a ma. Ni mɔɔɔ dɔ y'i karaba ko i k'a ka doni nun ka kilo kelen ɲɔɲɔn ke n'a ye, i ka kilo fila ɲɔɲɔn ke n'a ye. Ni mɔɔɔ o mɔɔɔ ye feen dɔ daali i fe, i k'o d'a ma. Ni mɔɔɔ dɔ nana feen dɔndɔ i fe, i kana ban.

Aw y'a men, a fɔra ko: <I k'i tɔɲɔɲɔn kanu k'i jugu kɔniya.>

Ayiwa, ne b'a fɔ aw ye ko aw ka aw juguw kanu ka Ala daali aw tɔɔɔbagaw ye. Aw k'o ke janko aw ka ke aw sankolo la Faa deenw ye, bari ale be tile bɔ mɔɔɔjuguw ni mɔɔɔɲumanw ye, ka sanji di kɔɲumankelaw ni kojugukelaw ma. N'aw b'aw kanubagaw dɔɔɔn kanu, aw bena mun tɔɔɔ sɔɔɔ o la? Hali lenpominelaw te o ɲɔɲɔn ke wa? »
(Matiye 5:38-46)

Dɔw b'a fɔ ko nin kuma ɲesini lo adamadenw ka jɛɲɔɲɔnya la, ko a ma ɲesin keke koo ma, e be mun miiri o koo la?

An sɔn na a ma ko Yesu tun be kumana jɛnɔɔnya min an ka kan ka sɔɔ ni mɔɔ tɔw ce. Isirayeliden be keke min kan sisan, an be se ka miiri ko nin kuma fana be kumana kekekeminaw ta koo la.

An m'an kan ka njine ko Isirayelidenw tun be Romekaw ka surasiw ka yɔɔw la. «*jugu*» min koo an y'a kalan, o tun ye Romekaw ka surasiw de ye. An m'an kan ka njine fana ko dɔw tun be surasiw tanu. «*Zelbti*» ni gerila tun be Rome surasiw kama. Ka Yesu to jama ceema, Zelbtiw fana tun be ye, mɔɔ min tun labena keke kama. Dɔw tun be u yerew njininga ni olugu fana tun ka kan ka taa fara u kan. Mɔɔ caama fana tun b'a miiri ko Yesu tun bena keke ke ka Romekaw gben k'u bila kenema. O sen fe lo Yesu ye nin kumaw di u ma.

Nin yɔɔ be yelen bo nin kumaw ma. O cogo nin be sɔɔ jamana caama kɔnɔ bi. Dɔw be mɔɔ werew ka fanga kɔɔ, ani u be se ka wuli ka keke ke.

K'a sɔɔ Yesu ka kuma be koo were de kalan di an ma.

Fɔɔ taa, hali ni jama tun b'a fe ka Yesu ke u ka masace ye, walisa a ka olugu hɔɔnya, Yesu m'a sɔn o miiri ma hali lon kenlen. Tuma min na Yesu nana don Romekaw ni Yahutuw bolo, a ma fangatigiya ke, k'a sɔɔ an b'a don ko a tun be se ka mekeke kuluw wele.

Nafa b'a la an ka Yesu ka cogo ta.

Yesu ye kuma min fɔ ani an yo kalan sisan, an ka o file. An b'a fe ka nin yɔrɔ ka kuma kunba fila de fɔ. O ye kelɛw ni fariya koow, o kelɛ be se ka ke yerela taa ye, wala, jamana yerɛ taa, wala jamana werɛw yerɛ taa ye.

Kalan ye nin ye, an be se ka min sama ka bɔ nin yɔrɔ la:

Yesu ka kalan b'an wele ka fariya fanga cɛn, ani an be se ka bɔ kelɛw la cogo jumɛ? Ka kenɛ nin Yesu ka fɔtaa ye, i ka ban fariyaw ma, o dɔrɔn tɛ, nka i ka i juguw kanu ani ka kujuma ke u ye.

Ciden Poli ye bataki sɛbe k'a di Romɛkaw ma ko:

«Aw kana kojugu juru sara, aw ye jija ka koɓuman ke mɔɔw beɛ ye... I kan'a to kojugu ka se i kɔrɔ, nga i ka see kojugu kɔrɔ koɓuman barika la.» (Romɛkaw 12:17, 21)

3) Danaba ka jɔyɔrɔ ye min ye ka ɲɛsin kelɛ ka kelekeminaw ta koo la

Danaba ka kan k'a nin don kelɛ la fɔ ka taga surasiw ka kelekeminaw ta wa?

Jaabiliw be dana dana nin koo la, nka ele ka jɔyɔrɔ ye jumɛ ye?

An bɛna miirina taa fila di aw ma, an ye min kunbɛn.

a) Kεε min tileni be

A folo taa ye min ye, dow bena fo i ma ko: «*u son na a ma*», ko fando fe a ka kan danaba ka a yere di ka ke surasi ye. O joyoro le be wele ko «*kεε tileni*».

Nka ni u ko kεε tileni, o ye mun ye?

Minw son na o miiri ma, olugu b'a miiri ko a ka kan jamana ka surasi fanga ta ka jugu do gben k'a bo jamana koro pewu. Dow fana b'a miiri ko a ka kan surasiw yere ka taa ka jamana wa siyaw dow deme k'u kisi toro ma. Ani danabaw dow b'a miiri ko ni o koo nunu bee lajen na, sira diira ka se ka ke surasi ye ani ka taa kelewa la.

b) Joyoro min ka ni kosebe

An b'a don ko wulibali don jamana fe ni a ma ke ni jugu ye. Nka an kon na k'a fo ko danaba ka kan ka to tileniya la a Matigi Yesu la. Min ye egilisi ka ketaw ye, ani danabaw ka ketaw ka nesin kelekeminaw ta koo la, a man kan danaba ka wuli ka kelekeminaw ta, ani ka fariya koo ke, Yesu b'an wele ko an ka bo o koo la, ani ka juguma keke ni numaya ye, o koro ko ka Yesu ka kanuya bila baara la. Ni an ye keleke minaw ta ka ban, an bena ye ko an te se ka Yesu ka sago labato.

O cogo la, an be danabaw ladi ko u kana taari ke surasiya la. An ye an ka miirili sama ka bo Yesu ka kalan de la. O de ye «*joyoro num*» nin ye.

An k'an hakili jigi ko Yesu ye nin kalan di tuma min na, o y'a sɔɔ jamana tun be Romɛkaw bolo. K'a sɔɔ Isirayeli mɔɔɔw cema, mɔɔɔw tun be ye minw b'a fe ka keɛdenw laben. Aw b'a famu sisan ko Yesu ka kuma tun gbeni lo, a tun t'afe cogo si ko keɛ ka wuli k'a sɔɔ geɛɛya tun be ye.

Ni o nɔɔɔn cogo taara, ani mɔɔɔw bana ka keɛ ke, mɔɔɔw tɔw bɛna o ye i n'a fɔ jamanadenw ka makari te u la mɔɔɔ tɔɔɔlenw fan fe.

Mɔɔɔw be se k'u ka fɔtaw fɔ, nka an kɔni ka kan ka jɔ an Matigi ka kalan na, hali n'an ka kan ka nelili tilenbaliya kun an yere la.

O kɔ, Yesu m'an kalan ko an ka sigi k'an bolow meleke. Mɔɔɔ min be keɛ ye k'a sɔɔ a t'a jati fen ye, o fana m'an di Yesu ye. Yesu y'a wele ka baara dɔ ke, min ye jaageɛya baara ye ka teme min yere be tagara keɛke yɔɔ la.

Yesu b'an welela ko an ka ke here sigibagaw ye. A b'an wele ko an k'an ka juguw kanu.

K'a sɔɔ, n'an ko an be nin kalan nɔɔɔn bila baara la, fɔ an ka jaa geɛɛya de sɔɔ. N'a don ye o ke, an te famu tɔw fe, ani u be an kɔniya. Nka yala cogo dɔ be yen layidu kura la min b'a fɔ ko Yesu ye o nɔɔɔn ke wa?

c) Yesu yere ka cogo

An ka miiri tuma min na u ye Yesu mine. An hakili b'ara ko tuma min na u nana Yesu mine yorc la, kalanden Pieri ye a ka muru sama ka Yesu mine bagaw do tulo tige. Yesu y'a njini Pieri fe yorc nin kelen ko a k'a ka muru don a nco na, o drcn te, a ye o ce tulo tigelen fana keneya. Ka fara o kan, Yesu ma firin firin a minebaga bolo.

Yesu ye min ke ten, an ka miiri a kunkankoo min bena tugu kofe: folo taa a ye kele farima de bali ten, ani a ye nin caama kisi. Ani ka fara o kan an be se ka miiri ko a ka kewalen nunu bena min ke a juguw la. U ye Yesu ka cogo ye ten minke, dow yere son na kibarun diman ma.

An minw ye nin lamun, a be di an fan fe san gba fila temeni ko? An bena ni kalan bila baara la cogo di?

d) An ka baara ye min ye bi

A ka gele en fe ka miiri tileni di nin koo la. Be be ni u miirina taa ye.

Dow fe fanga de ka kan ka sigi, jamana caama dow be nenemayara here la.

An b'a miiri ko Yesu tun b'a fe k'an ka miiri cogo yelema, a mana ke cogo o cogo, an ka kan ka here ni kanuya sigi ani ka ban kele la. Be kelen kelen ka miiri nin koo la ani ka jaabili di a yere ma: ne bena kanuya kewalen jum le sigi k'a yira ne ka jugu la?

Fen kelen de be ye, yɔɔ min keɛ ni fariya koo be yen, kanuya kewalen ka kan k'a yere yira ni hakilitigiya ye. An m'a don ni an bena se ka koow yeɛma, nka Matigi Yesu be a ka egilisi wele ka here sigi. Ani sura min be nana an bena kuma here jobaga koo la.

=====

8 Here ni dibi fanga koo

An ye kalan sɔɔ ka ban ko Adamaden bonɔna a ka here la tuma min Adama ni Awa ye kanbilali ke Ala la. An k'an hakili to a la ko sutana ye a yere yeɛma ka ke saa ye, ka an bangebaw foɔ nɛmine u ye jurumu ke Ala la. An b'a don ko sutana dimini lo Adamadenw kɔɔ, ani a ka laɲini ye min ye, o ye ka Adamadenw tunu pewu. An bena o kuma kun lo wala wala nin sura nin na.

1) Dibi fanga be ɲagamuni min kera

N'an be kitabu kalan, an b'a ye ko dibi fantigiw min ye jinaw ka baara ye, o koo ye tiɲe ye. An ka kuma kun, n'o ye here koo ye, an b'a famu ko sutana n'a ka jinaw mana ke yɔɔ min, here farana o yɔɔ la.

Ka se k'o geya, an bena kalan ke kitabu kɔɔ.

«O kɔ, Yezu ni a ka kalandenw sera Galile ba kɔ, Gadarakaw ka jamana la. Yesu bɔlen kɔ kurun kɔnɔ, o yɔrɔnin bɛɛ, cɛ jinetɔ dɔ bɔra kaburudo dɔ la ka na a kunben. O cɛ sigi yɔrɔ tun ye kaburudo de ye. Mɔgɔ si tun tɛ se ka a siri, hali ni nɛgejɔkɔ ye. A tun bɛ don nɛgɛ la sijɛ caman ka siri ni nɛgejɔkɔw ye, nka a tun bɛ o jɔkɔw tige ka a sennanɛgɛw kari. Mɔgɔ si tun ma se k'a kolo. A tun bɛ yaalayaala kaburudo la ani kuluw kan su fara tile kan. A tun bɛ pɛren ka a yɛrɛ jogin ni kabakurunw ye.» (Mariki 5:1-5)

Nin cɛ ka dusukun tun tɛ here la, a hakili tun ɲagamuni bɛ.

Nin yɔrɔ bɛ an bila koo baa dɔ le la. Jinɛw dona nin cɛ la, o sababu fɛ a bɔnɔna fen bɛɛ la. A bɛ ɲɛnɛmayara tɔɔrɔ kɔnɔ, a ka jɛɲɔɔnya n'a ka teriw n'a ka sigiɲɔɔnw bɛɛ cɛɛna. Nijuguw y'a kɛ u sago ye. Ka fara o bɛɛ kan a bɛ ɲɛnɛmayara a kelen, a farana ka bɔ fen bɛɛ la. Ka fara o kan fana a bɔnɔna a hakili la, a dusu cɛɛna, a hamine bɛ. A bɛ tɔɔrɔ la kosebɛ a ka farisogo la, katuguni nijuguw de ye kuntigiya ta a kan. Here den kelen t'a fɛ tugu.

Nin yɔrɔ cogo ka gɛlen kosebɛ, nka mɔgɔ o mɔgɔ ni a fara nijuguw la, a bɛ ten le. Ni o ɲɔɔn bana bɛ daminɛna mɔgɔ min fɛ, a bɛ kɛ hakili ɲagamu kojugu ye, ani o tigi cogo bɛ yɛlɛma. Dɔw yɛrɛ bɛ kojugu kɛ mɔgɔw la wala ka kojugu kɛ a yɛrɛ la.

2) Hakili ḡagamu koo be damine fan min fe

Hakili ḡagamu koo wala faatoya bee ye jinaw now ye wa?

Nin ye ḡinigali nafama ye. An be miiri ko o te. An ka kan ka koroŋsili ke kosebe walisa an kana koo do fo ka soro o te. Mogo hakili be ḡagamu wala ka ke a fe kun wuli ye, o be bo koo caama fe. A be se ka ke ko geleya gelen do ye o tigi soro a denmensen tuma la, wala a korolen ko, wala a be se ka bo doro min ni doroki min, wala kungolo bana.

Nka cogo jume la an be se k'a lon ko nin koni faara jinaw la?

O lon man nogo. Ni mogo do ban na ka kitabu ka sariyaw cen, an be se ka somi ko nii do b'a ra. A be famu joona n'a y'a soro o tigi be koo kebaliw ke.

3) Kitabu ye joo son koo bali

«Masaba aw ka Ala be jamana min dira aw ma, n'aw donna o koro tuma min na, aw kana o yoro siyaw ka baarakolonw dege. Mogo kana soro aw cema min b'a dence, walima a denmuso ke saraka ye k'a jeni. Filelikela kana soro aw cema fana, ni kolonfilila, ni sirinantigi, ani subaga, walima koroti bonbaga, walima sukoro welebaga, ani lagwelikela.» (Deuteronomy 18:9-11)

Tinye do, an b'a koroŋsi bi ko joo son koo ka caa bi fo ka dama teme. Minw donna o koo la, an ye baro ke ni u ye, ani y'a ye ko o joo son koo nana ni kunkankoo gelenw ye u ka

ηενεmaya κῶκ, min ηanasisi ni siranya ye. I n'a fᵒ an y'a fᵒ ka ban cogo min na, mᵒḡᵒ minw bεε ye o koo nene, here fᵒn na olu fε. Nka yala o mᵒḡᵒw bε se ka jigitugu sᵒrᵒ tugu wa? Ou bε se ka here sᵒrᵒ lon dᵒ tugu wa?

4) Yesu kelen bε hᵒrᵒnyali ke

An ye yᵒrᵒ min kalan, a laban a bε jigituguba di. Kamasᵒrᵒ o cε bεna Yesu kunben. U ye ηᵒḡᵒn kunben minke, min bᵒḡra a la, an ka o file sisan:

«Jina caaman tun be cεε min na, mᵒḡᵒw sera Yezu fε k'o jinatᵒkᵒrᵒ signin ye. Sisan fani b'a kaan na, a ηamalᵒnin lo. U siranna. » (Matiye 5:15)

Dakabana koo file, nin cε min tun bᵒḡra adamadenya la, ani ka ke faatᵒ ye, o de yelemana keleni ka here sᵒrᵒ: A cogo yelemana, a miiri cogo ηεna, cogo kura don na a ka fileri ni a koo kecogo la. Yesu barika la, a file a laben na kokura ka don adamadenw cεma.

Nin maana min ye tinyε kuma ye, nafa yᵒrᵒ ye min ye, o ye ko Yesu kelenpe de bε se ka hᵒrᵒnyali dafalen di mᵒḡᵒ ma min bε mεen. Mᵒḡᵒ caama bε yen, ni u y'a men ko ko dᵒ ye dabali koo ke a ra, u bε demeli ηini u yere ma ka se ka o koo bali subagaya la. K'asᵒrᵒ, mᵒḡᵒ tε se ka ka sutana ka juguma keke ni sutana yere ka kelekeminaw ye. N'i ye o ke, i ka koo bε taga ηε ka juguya le.

Wajuli kitabuw be Yesu yira an ma ko A kera Masa ye min be ni sebayaba ye ka sutana ka see cen. Anw te se ka see sorɔ o sutana ka fanga kan n'an yere ka fanga ye. Fɔɔ an ka weleli ke Sebayaba bee tigi fe, Ale min be to badaa sankolo Masake don.

An be se ka mun ladili le di minw bee bonona here la, katuguni jinaw don na u la ani u b'o tɔɔɔla?

U ka kan ka la a la ko Yesu be se k'u deme ka bo o koo la. U ka kan ka delili ke ni danabaw dow ye, ani ka Matigi ka demeli jini. U ka ban sisan sutana ka baara kecogow bee la. Fen o fen tun be u bolo ka ke sutana ka baarake mina ye, u ka ban o la. O la, Matigi Yesu min ye yafali tigi ye, O min be ni see ye sutana kan, bena u deme ka here sorɔ u ka dusukunw ni u ma miiriliw la. Yesu fana be se k'u deme ka jɛɔɔɔnya tugu, o min tun cɛɛna ni u ka sigi ɔɔɔnw ye.

K'a laban an b'a fe ka nin sebe ka yɔɔɔ do fo an temena o min kan ka ban, ani a be kuma here koo la. A be taga nin kuma kun min an b'a fe ka damine. O ye Ciden Poli ka bataki cilen ye Filipukaw ma:

«Aw hakili kana jagami koo si la, nga aw ye Ala daali ani ka barika la a ye, k'aw makoyako bee fo a ye. O la, Ala ka here min temena mɔɔɔw ka faamuyali ma, o le bena aw tanga hamikojugu ma, Yezu Krista barika la.» (Filipukaw 4.6-7)

9

Hεε jɔbagaw

*«Hεεninibagaw dagamunin lo,
bari u bena wele ko Ala deenw.» (Matiyo 5:9)*

Yesu ye kumaw min fɔ ten, A bε danabaw welela ko an ka wuli ka hεε sigi an lamini yɔrɔw bεε la dunuya kɔnɔ. An bε ηεsin an ka ηinigaliw la: Danaba bε se ka hεε sigi a ka lamini yɔrɔ ma cogo di?

1) An ka baara kε ka jεηɔgɔnya ηuma sigi

An bena kuma danaba koo la, ko a kεra hεε jɔbaga ye. Nin kuma kise min bε kuma jɔli koo la, o bε cogo ηuma di an ma. Ni kelew woyora yɔrɔ bεε, min ye hεε jɔbaga ye, o bε a seko bεε kε walisa ka na ni hεε ye. Min o min kεra bon jɔbaga ye, o bε se ka nin famu. A bε wagati ta, lɔn koo b'ala fana, ani jijali ka se ka baara dɔ bila sen kan. Nin i sera bon jɔ yɔrɔ la, wajibi lo yɔrɔ ka laben fɔlɔ baara ηuma ka se ka daminε. Ka fara o kan wajibi don jusigilan ηuma ka sigi, o jusigilan de kan lɔɔri tɔ bena kε, kabakuruw bε la a kan kelen kelen fɔ ka taga a ban.

a) An b'a fε kalan jumε de sɔrɔ yan?

Teriya min bε mɔgɔw ni ηɔgɔn cε, an bε se k'o suma ni bonw ye, gbanima dɔ bε se ka se a ma a bε ben. Ni i ye i ka bon to yen ka mεεn foyi tε kεra a la, kana kabakoya ka ye ko i ka kan ka segi ka baaraba kε a la tugu. Ni i bε ni bolola baara

ye, wala i cɛ, wala i muso, i bangebaw, i denw, ni i ma janto u la, a bɛna gɛlɛya i fɛ ka jɛɲɔɔɲya ɲuma sɔɔɔ ni u ye kokura. I n'a fɔ fɔɲɔɲ baa bɛ se ka bon ben cogo min na, o cogo la fana i ka furu, wala i ka teriya ni mɔɔɔw ye, bɛ se ka bari ka cɛn ten fɛn dɔ kama. A bɛ se ka kɛ janfa koo wala sɔsɔli koo don na, wala fariya koow, wala jatɔya koo ye. Ni i b'a fɛ ka o jɛɲɔɔɲya nin tugu kokura, fɔɔ i ka baara caama kɛ.

I n'a fɔ kitabu y'a fɔ cogo min na, danaba ka kan ka jija ka hɛrɛ ɲini ani cɛ labeni. Cɛlabeni kɛra fɛn ye, min mɔɔɔ fila bɛ ben a la ka u ka kɛlɛw dabila ani ka ben kelen kan. O baara m'an nɔɔɔ an y'o dɔn, nka danaba ka kan ka baara kɛ o fan fɛ, ani an ka kanmineli bɛna nɔɔɔ da Ala kan.

b) I n'a fɔ an ye bon jɔ koo ɲeyirali ta cogo min na, an kuma na ko yɔɔɔ ka kan ka laben fɔɔ ka sɔɔɔ ka bon juu sigi.

Bon jɔ koo la, yɔɔɔ laben ye fɛn ye min i kan ka fɛn kolon bɛɛ bɔ o yɔɔɔ ka dugukolon na fɔɔ ka sɔɔɔ ka jɔli daminɛ. O cogo la, fɛn o fɛn bɛ jɔli baara mɛn, ni o bɛ se ka kɛ an fɛ i ko jɛɲɔɔɲya min cɛna, wala kɛlɛw don na, waajibi lo an bɛ o bɛɛ laben fɔɔ ka sɔɔɔ ka jɛɲɔɔɲya ɲuma sigi. Ni fiɲɛ sɔɔla yɔɔɔ min na, i n'a fɔ i ye dɔ hake ta, wala ɲɔɔɔɲ famu baliya, bɛɛ ka kan ka u ka filili dɔn ani ka jɔ a la ani ka ban a la pewu. Fili fana kɛra minw la, olugu fana ka laben ka yafali kɛ. O fila ka se ka sɔn u ka fililiw ma ani ka yafa ɲɔɔɔɲ ma, o ka gɛlɛn, katuguni fɔ u fila bɛɛ ka ban u ka kuncɛbaga ma fɔɔ. Ni o tɛ, cɛlabeni bɛrɛ te se ka sɔɔɔ, min bɛ mɛɛn, ani fanga bɛ sɔɔɔ min na. Katuguni u fila bɛɛ tɛ sɔn na ka yɔɔɔ laben fɔɔ ka sɔɔɔ ka bon juu sigi.

c) Ni geleya koow boora yen ka ban, an be se ka jigi sɔɔ ko celabeni bere be se ka sɔɔ wa?

O be se ka ke, nka o jɛɛɔɔɔɔ nin ka kan ka lo jusigila numan kan walisa u kana segi koo kɔɔw ma tugu.

2) Kitabu kera jusigilan numa ye

Yesu y'a fo ko:

«Ne ye kuma minw fo sisan, ni mɔɔɔ min y'o bato, o tigi be i n'a fo hakilitigi min y'a ka boon lo fara kan.» (Matiye 7:24)

Bon jusigilan numa min bena teriya numa sigi, fo kitabu ye min fo, an ka cogo njini ka o bila baara la.

An bena yɔɔ do kalan min be Ala ka miiri di an ma ka taa o koo fan fe.

«Ala ye aw woloma k'aw ke a ka mɔɔɔw ye ani aw koo ka d'a ye kosɔbe. O la, aw ka ke mɔɔɔɔɔɔɔɔnaw ye, minw be makari. Aw k'aw yere majigi, ka ke mɔɔɔsabalininw ye, minw be mupuli ke.

N'a sɔɔɔla ko do ye koo do ke min ma ben a tɔɔɔɔɔɔ ma, aw ka yafa jɔɔɔɔ ma tuma bee ka jɔɔɔɔ demedeme. Krista yafara aw ma cogo min na, aw fana ka yafa jɔɔɔɔ ma ten.

Koo bee la, kanuya ka sɔɔɔ aw kɔɔɔ, ale sababu la, aw bena se ka jɔɔɔɔ minε kosɔbe. Krista ka here ka ke n'aw ye, aw welela min kama ka ke farisogo

kelen ye, ani aw ka kɛ jumanlɔnbagaw ye. »
(Kolosikaw 3:12-15)

3) Ka hɛrɛ sigi

Minw ye hɛrɛ jɔbagaw ye, tuma min na kelɛbaw bɛ yen, olu bɛ se ka taa bɛn sigi jamanaw ni siyaw cɛ, ani ka u seko ke ka gɛɛɣaw mada.

An mako bɛ hɛrɛ jɔbagaw la hali jamana ko kan, ani yɔɔɔ min kelɛw bɛ yen. Farafin jamana fana mako bɛ o hɛrɛ jɔbagaw la ka bɛn don dina ani siya kelɛw bɛ yɔɔɔ minw na. Jamana caama bɛ yen olugu tagara nɛ hɛrɛ koo la kaban, nka o hɛrɛ mako bɛ u ka taa nɛ k'a bolo. Danabaw bɛɛ ka kan ka kɛ hɛrɛ sigibagaw ye yɔɔɔ bɛɛ, o la, an bɛ se ka kɛ mɔɔɔw ye minw u bɛ se ka bolo sin an ma ko hɛrɛ sigibagaw ye.

Egilisiw kɔɔɔ, Pasiteriw bɛ ni u ka niyɔɔɔ ye. Olugu bɛ se ka kelɛw mada, o min tɛ dɛsɛ egilisi sii la. Danabaw minw ti bɛn na tugu, Pasiteri bɛ se ka olugu cɛ labɛn ka hɛrɛ don u ni nɔɔɔɔ cɛ. A bɛ o kɛ ka bɔ a ka kalan fɛ, ni ladili koɔɔma fɛ, a bɛ fɛn bɛɛ kɛ walisa o balimaw ka se ka bɛn Kirisita la.

Hali ni an ma kɛ Pasiteriw ye, a bɛ se ka kɛ ko an bɛ gɛɛɣaw dɔw kunbɛn yɔɔɔ min an bɛ se ka dɛmɛli kɛ walisa bɛn ka sigi. An bɛɛ kelen kelen bɛ ni gbasow ye, ka sɔɔɔ gbaso sii tɛ ye min b'a fɔ ko ale yɔɔɔ ka jan ni kelɛ koo ye. Tuma dɔ, yɔɔɔw min farana, cogo ka kan ka sɔɔɔ ka cɛ labɛni don o yɔɔɔw la. O de kɔɔɔɔ an bɛɛ ka kan ka labɛn ka sigi ni o sigi ye, o koo nɔɔɔɔ nana se, an ka se ka nɛnabɔli kɛ.

O cogo la, benbaliya koo be se ka don terimaw ka jekulu kɔɔ, wala siginɔɔnw ni ɔɔɔn ce, an ka baara ke yɔɔw la. Ni o koo nunu ɔɔɔn sera, an ka kan ka baara ke ka here sigi. Ni ben be an ni mɔɔw be ce, o be se ka demeli ke ka here sigi mɔɔw ni ɔɔɔn ce.

O cogo la, here jɔbagaw te dan lonikelaw ka baara dɔɔn ma, nka an fana nin b'ara.

Tuma min na Yesu y'a fo ko: «*Minw be here sigi u ni ɔɔɔn ce, duba be olugu ye...*», A tun be o kuma ɔɔsin na mɔɔ ma minw tun be ni o cogo ye i n'a fo ne ni ele be cogo min na. A tun b'a yirala ko mɔɔ minw be here lajini ani ka ben don mɔɔw ni ɔɔɔn ce, a mana ke cogo o cogo Matigi bena duma u ye. Nin tinye kuma ka kan k'an jageleya, hali n'an y'a ye ko geleya b'a kɔɔ.

=====

10 Here nataa koo

Mɔɔ caame be ye, u mako be here la, u b'a fe ka ɔɔɔmaya yɔɔ min here be yen, nka yala u ka siko be ke tinye ye lon kelen yere wa? Mun de bena ke sini? Kitabu be an ladɔniya o koo fan fe wa?

1) Wagati fila koo

Lahidu kura bɛ kuma wagati fila koo la: An bɛ wagati min na, ani wagati min bɛ nana. O wagati fila tilana an Matigi Yesu ka kɔsɛgi koo la n'a ka nɔɔɔ ye. Ka sɛgi ŋinigali nin ma: «*wagati nataa bɛ mun le bila an ye?*», an bɛ se ka fɔ ko an bɛ wagati min na, bɔnɛ koo ni kɛlɛw tɛna ban. Nka ni Matigi Yesu nana kɔsɛgi ka nan, a bɛna dan don o koow bɛɛ la, ani ka hɛrɛ sigi: a bɛna hɛrɛ don mɔɔɔw ni Ala cɛ, ani ka hɛrɛ don mɔɔɔw ni dunuya fɛn tɔw cɛ.

Yesu ye o koo fɔ, an ka o yɔɔɔ file:

«N'aw ye kɛlɛw ni jama murutiko mɛn tuma min na, aw kana siran. Wajibi lo o koow ka kɛ fɔlɔ, nga o tena kɛ diŋɛ laban ye o yɔɔɔnin kelen. O kɔ, a y'a fɔ u ye ko: «Siya dɔ bɛna wili siya dɔ wɛrɛ kama. Jamana dɔ bɛna wili jamana dɔ wɛrɛ kama.» » (Luka 21:9-10)

Kalanden caama tun b'a miirila ko Yesu tun bɛna wagati nataa de sigi tuma mina a tun bɛ dugukolo kan. Nka Yesu tun b'a fɛ ka u labɛn makɔɔɔli de la. A bɛna kɔsɛgi ka nan, tinyɛ lo, nka yɔɔɔ ni kelen tɛ. An bɛ o makɔɔɔli de la hali bi, ani Yesu y'a fɔ an ye ko o wagati bɛna nan ni kɛlɛw, ni gɛlɛya sifaw bɛɛ ye.

2) Danaba le kɛra hɛrɛ jɔɔɔgaw ye

An kumana ko danaba le kɛra hɛrɛ jɔɔɔgaw ye. Ani an ye aw jaa gɛlɛya ko aw ka baara kɛ walisa hɛrɛ ka se ka sɔɔɔ. Nka,

ka keɲe ni Yesu ka fɔtaa ye, ni here fɔn na an nan an ka bi dinya la, o ye ko janfa de cayara, ni a dun be ten kɔni an tena cogo ɲini ka here ɲini koo nin dabila?

An ka miiri dɔtɔrɔw koo la. U be u ka ɲenɛmaya beɛ ke mɔgo filake le ra. K'asɔrɔ, tuma o tuma ni o sera ka banabagato do kenɛya, u b'a don ko lon were fana, o tigi bena kɔsegi tugu ka na bana were do kama. Ani u b'a don ko o banabagato nunu bena sa lon dɔra. Ani mɔgo sii t'a fo ko n'a be ten, ne tena ke dɔtɔrɔ ye tugu. An be dinya min na, kunkoo caame be ye, nka an ka kan ka cogo ɲini ka do fara.

Ni an be cogo ɲinina ka ben don mɔgo fila ce, o ye fen ɲuma ye, dinya ye yɔrɔ ɲuma ye, hali ni sɔsɔli be yɔrɔ do w la. Ni egilisiw ye nin yɔrɔ ta here sigi koo la, a ka ke jamana kan, wala jamana ko kan. Ni a ye o ke, a ye koɲuma ke minw tun tɔɔrɔlen be. Ani an kana ɲine ko do werew bena bo.

Here min ye sisan taa ye, o here ka fiye kosebe.

Here sigibagaw be se ka farifaga sɔrɔ tuma do. U ka baara ka gelen kosebe. U kaɲi ka barika don u yere la k'a don ko o koo beɛ bena yeɛma londɔ la. O cogo la, Yesu ka kuma min an y'a kalan Matiyɛ sura duuru la, verise kɔnɔtɔn be jaa geɛya di an ma.

«Duba be aw ye, aw min be here sigi aw ka lamini la, katuguni Ala bena u wele a denw.»

3) Wagati nataa koo

Cira Ezayi ye min seɓe ni a san keme wɔɔɔ temeni, an daa bɛna se o ma:

*«Bari, deen do wolola an fe,
dence dira an ma.
Masaya dir'a ma.
A bɛna wele ko
Ladibagasɔɓe, Ala Fangatigi,
Waati bɛɛ Faa, Heretigi.
A ka fanga bɛna boɗa,
a ka masaya here tena ban.
A bɛna to Dawuda ka masasigilan kan masaya la.
A bɛna o masaya sabati,
ka barika don a la
tije, ni tilenninya la
kabini sisan ni tuma bɛɛ.
Masaba, Setigi bɛna o ke
bari a jijanin lo o kama.» (Ezayi 9:5-6)*

Ciraw kɔn na k'a koo fo, ko a bɛna ke here Masake ye, o ye Yesu Kirisita ye.

Ni an be ciraw ka kitabuɓ kalan na, u be kuma Masiya nali ni Masake kisibaga nali koo la, i n'a fo o koo bɛna ke wagati kelen na. K'asɔɔ, an b'a famu ko Yesu de kɔn na ka nan, ani a bɛna segi ka nan tugu, an be o nali makɔnɔna.

a) Mun na ciraw tun be kumana ten?

Ni an ye an new korota ka fileli ke yoro jan, an b'a ye i n'a fo kuluw tugutugura ngon na, k'a soro, ni an gerela u la, an b'a ye ko u yoro ka jan ni ngon ye. Cirafana tun be sini koo ni filera yoro jan, ani Yesu ka nako n'a ka nako filana bee tun be olugu fana ngamu, u tun b'a miirila ko nako kelen lo. K'a soro an min be o fila cema, an y'a don ko wagati jan be u ni ngon ce.

b) Mun le ye Yesu Kirisita ke here Masake ye?

A ka nali folo la, Yesu Kirisita nana here sigi ka kenje ni min tun latigera. O kera gbengbenyiri saya, ni A kunuli koo fan fe, o de kera sababu ye here sera ka don an ni Ala ce, An be se ka celabeni soro ni Ala ye. Ezayi kitabu b'a fo ko Ala bena here banbali sigi. Layidu koro sebera Eburukan na. k'a soro o siya kan na, ni u ko salom, i n'a fo an y'a ye a damine la cogo min na, ko o koro ye ko here. Here Masa ye Yesu Kirisita de ye, Ezayi ko Matigi bena here sigi a ka danfenw cema. Salom koro ka dun kosebe. A koro ko here, ben, ni sigi kojuma balimaya cogow bee la: Mogo ni Ala ce, mogow ni ngon ce, mogo ni danfen tow cema. A koro wagani ye here ye, a be marali koo fo fana, nisondiya ani hetaga. A koro ko juguma te yoro min na.

K'asoro, an be o here min makonona, o ye fen nafamaba ye. Ani Ezayi b'an hakili sigi ko Yesu Kirisita bena o here ni di.

c) O here koo fɔra an ye yɔɔ wɛɛ la tugu wa?

Ciraw kumana here min koo la, o yɔɔ ka jan n'an be min na bi, o here, an te se k'a lon k'a lakali n'an daa ye. Ezayi fana ye cogo nini k'a nɛfɔ. A ye o dinya kura nin cogo yira an ma, a bena fa ni here ye cogo min na.

*«Wara ni sagaden bena to ɲɔɲɔ fɛ,
 waraninkala ni baden bena to ɲɔɲɔ fɛ.
 Misiden ni jaraden bena dumuni ke ɲɔɲɔ fɛ,
 denmisen be taga u dɛndɛ.
 Misi ni wara bena dumuni ke ɲɔɲɔ fɛ,
 u deenw bena la yɔɔ kelen na.
 Jara bena biin nimi i ko misi.
 Denɲennin bena tulon ke
 saa ka dinge daa la.
 Deen min daa bɔra siin na,
 ale ben'a bolo don
 fɔɲfɔnni ka dinge kɔɔ.
 Cenni tena ke, halakili tena ke tugu
 Masaba ka kulu senuman yɔɔ bɛɛ la.
 Bari Masaba lonni bena yɔɔ bɛɛ fa
 i ko jii be baa fa cogo min na.» (Ezayi 11:6-9)*

d) Cogo be yen k'a lon ni cira tun be o koo nunu yera jaa cogo la, wala yeli gbansan lo ten?

A ka gɛɛn ka o koo lon. A nafa yɔɔw ye min ye, an ka o mine dɔɔn, sani an b'an ka wagati cɛn o koo misɛnw la. Min fɔra yan, ben ni here koo de fɔra, ani marali koo, ani juguma te yɔɔ min na, wala keɛ ni jurumu te yɔɔ min na.

Tuma min na Yuhana tun be yirali kitabu sebera, a tun be wagati nataa sumana ni Yesu ka Masaya sigi tuma ye, a y'a keŋe ni yɔɔ ŋuma ye min daw yeŋelen be tuma bee, katuguni farati koo sii te yen.

Danaba fe, min lani be Yesu ka kɔsegi koo la, a ka nali min bɛna to badaa kɛra ni here, here dafani, o bɛna ke min be wele ko Here Masa, ale ŋakɔɔ.

An ka jigi banbali yɔɔ file nin ye!

N'aw mako b'ala a be se ka weeleli ke Paster KAMBOU

Félix fe:

Telefoni: + 226 76 03 19 06

Watts up: + 226 70 81 82 80

Email: fxkambou@gmail.com